

**O Výročiach SNP aj na sneme
Smeru SSD**

**Sprievodca v Seredi
nepozná dejiny?**

**Historicky prvá, rýdzo slovenská
jednotka, bola vytvorená...**

*Pokojné Vianoce,
v novom roku 2024
entuziazmus v SZPB
a v každej práci*

Bratislavskí členovia SZPB. Sú medzi nimi aj veteráni Anna Bergerová a Karol Kuna.

Vážení členovia SZPB, čitatelia mesačníka Bojovník a priatelia,

nastáva chvíľa, keď sa lučíme so starým rokom a pripravujeme sa vykročiť do nového roku tou správnou nohou.

Predtým sú však Vianoce, ktoré označujeme vari všetci za najkrajšie sviatky v roku, lebo sa stretávame v rodinnom kruhu a cítime sa šťastne, sme veselí, lebo spomíname len tie najkrajšie príhody a skutky.

My, členovia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, práve v týchto dňoch a mesiacoch sa stretávame na hodnotiacich členských schôdzkach, aby sme posúdili, čo sme v roku 2023 dosiahli, akou činnosťou sme sa zaoberali a či sme naplnili svoje predsavzatia, ale aj čo sa nám úplne, alebo celkom nepodarilo. Som presvedčený, že to dobré prevažuje.

Od XVIII. zjazdu SZPB pri plnení úloh neostávame. Oblastné organizácie a v nich základné organizácie boli a sú celoročne pripravované a vedené plniť svoje historické poslanie: naplňovať a viesť svojich členov k odkazu bojovníkov proti neofašizmu, neonacizmu, rasizmu a akýmkoľvek prejavom extrémizmu, voči tým, ktorí sú nastavení proti demokracii a slobode, proti pokojnému a šťastnému životu všetkých pokolení našej krajiny a solidarite s národmi celého sveta.

To je naša pochodeň mieru – odkaz bojovníkov v Slovenskom národnom povstaní, to je nekonečná žiadosť všetkých národov sveta.

Za doterajšiu mierovú angažovanosť všetkým členom SZPB úprimne ďakujem.

Viliam Longauer, predseda SZPB

Perlička

Kto je vlastne rasista?

Holandské kníhkupectvá podľa TASR dočasne stiahli z pultov najnovšiu knihu o britskej kráľovskej rodine. Do prekladu knihy Endgame sa totiž, údajne nedopatrením, dostalo meno člena kráľovskej rodiny, ktorý mal svojho času polemizovať o tom, akú tmavú pleť bude mať potomok Harryho a Meghan.

Takže kto je vlastne rasista? Nie sú to náhodou tí, ktorí sa hanbia priznať, že niekto má naozaj čiernu, niekto naozaj bielu a niekto naozaj inú farbu pleti?

-r-

Spomienka na Kukorelliho

V Parku Ludovíta Kukorelliho na Záhradníckej ulici v Bratislave, pri buste brigádneho generála in memoriam Ludovíta Kukorelliho – náčelníka štábu partizánskej brigády Čapajev, 24. novembra 2023 vzdali hold jeho pamiatke členovia Oblastnej organizácie SZPB Bratislava. V tento deň pred 79 rokmi partizánska brigáda Čapajev prerazila nemecké obklúčenie a spojila sa s postupujúcou Červenou armádou.

Na spomienkovom stretnutí sa zúčastnil aj predseda SZPB Viliam Longauer, ktorý v príhovore vyzdvihol vynikajúce organizátorské schopnosti a bojové majstrovstvo tohto Hrdinu SNP.

Životnú cestu L. Kukorelliho priblížil predseda ObV SZPB Bratislava Martin Krno. Na jeho slová reagovala osobnými spomienkami posledná žijúca príslušníčka brigády Čapajev Anna Bergerová. Živo popísala krvavý prechod brigády (20.–24. 11. 1944) o hlade a smäde v ústrety Červenej armáde, pri ktorom spolu so stovkami partizánov zahynul aj náčelník štábu L. Kukorelli. „Volali sme ho familiárne náš Martin. ...Keď zahynul, bola som pri ňom ako prvá, až na druhý deň sa k nemu dostala jeho manželka, ...študentka medicíny Anna Onderová, ktorá prišla za ním do hôr koncom augusta 1944.“ A. Bergerová s hlbokým žiaľom pripomenula, že smrť ukončila Kuko-

relliho manželstvo po necelom mesiaci.

SZPB oceňuje spoluprácu s mestskou časťou Ružinov a pri tejto príležitosti V. Longauer odovzdal 1. zástupcovi starostu MČ Ružinov Martinovi Patoprstému medailu M. R. Štefánika III. stupňa pre starostu Martina Chrena za dlhodobú spoluprácu a aj za jeho zásluhu na premenovaní tohto pietneho miesta na Kukorelliho park.

Počas pietnej spomienky tak M. Krno, ako aj A. Bergerová vyzvali všetkých členov SZPB, aby finančne prispeli na obnovu zemetrasením zničeného pamätníka v obci Tokajik. Organizácia A. Bergerovej posla do Tokajíka 300 eur.

-vi-

Správa o ostatnom rokovaní ÚR SZPB

Posledné tohtoročné rokovanie Ústrednej rady SZPB ukázalo, že vo Zväze sa systematicky zvyšuje tlak na zverejňovanie konkrétnych mien tých, ktorí neplnia pokyny a uznesenia.

Napríklad, len 9 oblastných výborov si splnilo úlohu zasláť ústrediu zoznam žijúcich vojnových veteránov a po urgencii ešte tri. Do 25. 10. 2023 to však nespĺnili Bardejov, Bratislava, Košice, L. Mikuláš, Lučenec, Martin,

Nové Mesto n/V, Piešťany, Rožňava, Spišská Nová Ves, Trebišov, Trenčín a Zvolen. Ostatné organizácie už vojnových veteránov neevidujú.

Mená neplniteľov vyplávali na po-

(Pokračovanie na str. 6)

Vylovenie NATO-m chemických zbraní z Baltického mora spôsobí katastrofu

Riaditeľ druhého európskeho departmentu MZV RF Sergej Beljajev vyjadril znepokojenie zvyšujúcou sa aktivitou štátov NATO, EÚ a Rady štátov Baltického mora ohľadne vylovenia tamojších zatopených chemických zbraní z čias 2. sv. vojny.

Podtrhol, že tieto pokusy môžu mať vážne dôsledky pre celú oblasť Baltického mora a že takéto otázky sa

musia riešiť za účasti Komisie na ochranu morského prostredia štátov Baltického mora HELCOM (Helsinská komisia) a teda aj za účasti Ruska a ďalších štátov.

Po ukončení 2. sv. vojny boli v Baltickom mori zatopené desiatky tisíc ton chemických zbraní, no v danej chvíli je činnosť HELCOM kvôli konaniu Západu pozastavená, hovorí Beljajev.

Podľa ya-turbo.ru, 26. 11. 2023

Výzva VZ OSN: Opustite Golanské výšiny!

Valné zhromaždenie OSN opäť prijalo rezolúciu s výzvou Izraelu, aby opustil Golanské výšiny.

Členovia OSN „sú hlboko znepoko-

jení, že Izrael neodíšiel zo sýrskych Golanských výšin, ktoré boli okupované od roku 1967 (a v roku 1981 ich jednostranne anektoval), napriek rezolúciám BR

OSN a VZ OSN,“ hovorí sa v dokumente.

Rezolúciu podporilo 91 štátov, osem bolo proti a 62 sa zdržalo.

Na rozdiel od rezolúcií BR OSN, rozhodnutia VZ OSN nie sú povinné dodržiavať.

-r-

Na zamyslenie:

**Hlavný cieľ konfliktu na Ukrajine
Zabráť Čierne more pre NATO!**

Oleg Volodin

ISSN 03223-2018

9 770323 201002

13

Bundeswehr dva dni a my?

Nemecká armáda by kvôli mohutným dodávkam zbraní Kyjevu dokázala bojovať nie dlhšie ako dva dni, vyhlásil špecialista na otázky obrany podpredseda opozičnej frakcie CDU/CSU Johann Wadepuhl v rozhovore pre agentúru DPA.

„Hlavné jednotky sa môžu v boji udržať maximálne dva dni. Je to katastrofálny výsledok,“ uviedol a vysvetlil, že

„rozumné“ poskytovanie munície Ukrajine „prerástlo do ťažkého deficitu pre Bundeswehr“. Koľko by sa asi udržala Na-

ďom kompletne odzbrojená slovenská armáda? – r –

Čomu chcel veriť Kissinger?

Henry Kissinger nebol neokonzervatívcom, veriacim v hegemoniu USA vo svete. On veril stabilite. Americká sila mala byť používaná na podporu stability. Paul Craig Roberts

Svetový poriadok USA sa „rúca pred očami“

Rozhodnutie prezidenta RF V. Putina o vystúpení štátu zo zmluvy o jadrových polygónoch rozhybalo svetový poriadok USA, vyhlásil novinár Clayton Morris v éteri relácie Redacted News.

„Tie kroky, ktoré uskutočnil v tieto dni, boli väčšie, ako to, čo urobil od začiatku konfliktu na Ukrajine. Naozaj urobil ohromujúce kroky, ktoré prekvapili Západ a ukázali, že globálny poriadok,

na čele ktorého stoja USA, sa rúca pred očami. Po prvé, Putin podpísal nový zákon, ktorým odstupuje Rusko od zmluvy o jadrových polygónoch (Zmluva o všeobecnej zákazke jadrových skúšok – pozn. red.).“

Po druhé, poznamenal Morris, stretnutie Putina a Si Ťin-pchinga dokazuje, že obchody na Blízkom východe a v Ázii sa rozvíjajú, presúvajúc pozornosť zo štátov Západu. – r –

MZV RF varuje!!! Na vzlet F-16 zo základní štátov NATO na Ukrajinu bude RF nazerať ako na zapojenie sa týchto štátov do konfliktu

V rámci upozornenia Poľska, Rumunska a Slovenska to vo Viedni vyhlásil vedúci delegácie RF na rozhovo-

roch o otázkach bezpečnosti a kontroly zbrojenia OBSE Konstantin Gavrilov.

„Razantne upozorňujeme, že

použitie týchto stíhačov z územia menovaných štátov – členov NATO – sa bude Moskvou považovať za ich zapojenie sa do konfliktu, čo Moskvu prinúti prijať konkrétne opatrenia,“ povedal. Podľa ria.ru, 13. 12. 2023

USA budú musieť priznať prevahu Ruska

Ak sa Spojené štáty nezmieria s prevahou Ruska v jadrovej oblasti, budú sa musieť zapojiť do nezmyselných pretekov v zbrojení, v ktorých nezvítazia, uviedol v analytickom článku v Consortium News bývalý spravodajský dôstojník US Army Scott Ritter.

„Nezdary zastaraných prostriedkov strategického jadrového zadržiavania USA a V. Británie sú v ostrom kontraste so sériou úspešných testov, uskutocnených ruskými kolegami,“ zdôraznil. (Pri tom si uvedomme, že Rusi si už dávno generačne obnovili

celú jadrovú triádu, no Američania modernizujú len to, čo mali v podstate už proti ZSSR a Varšavskej zmluve – pozn. Bojovník.)

Ritter vyzdvihuje jeden významný fakt. Že Rusov po ukončení platnosti zmluvy o obmedzení strategických útočných zbraní, už nič nebude zdržovať a že USA a V. Britániu bude stáť modernizácia jadrových síl stovky miliárd dolárov, no voči Rusku budú aj tak zaostávať. „Epocha nepopierateľnej americkej jadrovej prevahy sa skončila,“ podtrhol. – r –

The Telegraph: Putinovo víťazstvo na Ukrajine zmetie Európu ako Rímsku ríšu

Na pozadí „mŕtvej“ situácie na fronte sa zvyšuje pravdepodobnosť, že Moskva vyjde z konfrontácie s Kyjevom a jeho spojencami víťazne. Takýto výsledok by mal ďalekosiahle dôsledky pre európsku bezpečnosť.

Upozorňuje na to analytik denníka The Telegraph Con Coughlin. Úspech Ruska v ukrajinskom konflikte bude podľa neho pre NATO „významnou výzvou“. Schopnosť aliancie brániť svoje vlastné východné krídlo pred potenciálnym útokom bude veľmi otáznou.

Vojenský experti už bijú na poplach a trvajú na tom, že vojenský blok nie je na takýto vývoj udalostí pripravený. Nevylučujú, že Európa riskuje zopakova-

nie osudu Svätej ríše rímskej za Napoleona a v potenciálnom budúcom konflikte s Ruskom bude „zmytá z povrchu zeme“.

Západní lídri sa však zdráhajú uznať rozsah „jasnej hrozby“, ktorú predstavuje Moskva. Túžba spôsobiť ťažkú porážku v prvých mesiacoch konfliktu vystriedala únava a túžba ukončiť boje za každú cenu, „aj keď to povzbudí Rusko,“ narieka Coughlin. Podľa news-front.su, 8. 12. 2024

Nočná mora pre globálneho pavúka

Prerozdelovanie sfér vplyvu je v plnom prúde, čo súvisí s rozpadom unipolárneho systému. Na jeho troskách vzniká multipolárny svet. A hlavnou nočnou morou Západu je spojenectvo Ruska, Číny a Iránu.

Na začiatku novembra ruský prezident V. Putin nazval Spojené štáty „koreňom zla“ a „pavúkom, ktorý sa snaží omotať svojou sieťou celú planétu“.

Toto vyjadrenie skvelo doplnili slová predstaviteľa čínskeho ministerstva obrany, ktoré zazneli počas návštevy šéfa ministerstva zahraničia Spojených štátov. „Spojené štáty sú závislé na vojne,“ zdôraznil čínsky vojak.

Dôkazom jeho slov je skutočnosť, že USA za 240 rokov svojej existencie nebojovali len 16 rokov. Navyše, väčšina konfliktov sa neodohrala v Severnej Amerike, ale v iných krajinách, kde Američania vybudovali asi 800 základní.

Dnes sa však ukazuje, že zdroje Západu sú príliš obmedzené na boj na všetkých frontoch. „Prečo nás nemôžu ďalej škrtiť v objati? Z prostého dôvodu, že ich objatiu dochádza dych,“ vysvetľuje politický analytik, profesor Andrej Perla.

Podľa cz24.news z 20. 11. 2023

Čo píšu o (proti)fašizme iní?

■ NATO čelí odhodlanému protivníkovi

Putin sa tiež vyjadril k vyznamenananiu bývalého esesáka Jaroslava Hunku v kanadskom parlamente.

„Ukázali to celému svetu. Nielen, že sú hlupáci, ale sú to tiež neonacisti. To je len prevrátenie vedomia. Sú pripravení urobiť čokoľvek, sú pripravení spolupracovať s kýmkoľvek, len aby uškodili Rusku. Čokoľvek!“ Novarepublika.cz z 11. 12. 2023, výňatok

■ Pred pol storočím podpísali ČSSR a SRN historickú zmluvu

Za vtedajšiu Spolkovú republiku Nemecko podpísal 11. decembra 1973 tzv. Pražskú zmluvu kancelár Willy Brandt.

Bola to Dohoda o vzájomných vzťahoch medzi Československou socialistickou republikou (ČSSR) a Spolkovou republikou Nemecko (SRN), ktorá prvý raz od druhej svetovej vojny upravovala vzťahy medzi oboma štátmi. Do platnosti vstúpila 19. júla 1974. Dôsledkom Mníchovskej dohody, ktorú uzavreli Nemecko, Veľká Británia, Francúzsko a Taliansko 29. septembra 1938 muselo Československo odstúpiť 20 percent svojho územia Nemecku a ďalšie časti krajiny Maďarsku a Poľsku. Od ústupku Hitlerovi si mocnosti sľubovali odvrátenie globálneho vojnového konfliktu. Ten sa však začal 1. septembra 1939, kedy Nemecko napadlo susedné Poľsko. Teraz.sk, 10. 12. 2023, výňatok

■ Rusom nedovolili navštíviť cintorín na Aljaške

A treba hneď zdôrazniť, že americké úrady nepustili ruských diplomatov na vojenský cintorín Fort Richardson pri meste Anchorage už po druhýkrát. Tí si tam chceli uctiť pamiatku sovietskych letcov a námorníkov, ktorí padli na Aljaške v rokoch 1942–1945.

Veľvyslanectvo RF v USA tiež tvrdí, že americké úrady ignorujú ich diplomatické nóty. Podľa ria.ru, 9. 12. 2023

■ Ako protiútok Červenej armády prekázal plány Hitlera

V bitke o Moskvu bolo Nemecko donútené ustúpiť z dôvodu múdreho nasadenia záloh Červenej armády na krídlach, opustiť ideu Blitzkriegu a prijať hru na zdĺhavú vojnu, s ktorou vo svojich plánoch vôbec neuvažovalo, tvrdí vedecký riaditeľ Ruskej vojensko-historickej spoločnosti Michail Mjagkov.

Presne pred 82 rokmi, 5. decembra 1941, Červená armáda prešla v bitke o Moskvu do protiútok. Tá sa pre ZSSR začala mimoriadne nepriaznivo, na začiatku októbra boli sovietske vojská obkľúčené pri Vjazme a Brjansku, straty mŕtvych a ranených sa rátali na vyše 500 tisíc ľudí.

V dôsledku úspešného protiútok, ktorý sa skončil 30. 4. 1942, boli Nemci odrazení od Moskvy na rôznych smeroch od 150 do 250 km.

Historik ďalej poukázal na to, že po krachu nemeckého útoku na Moskvu mnohí nemeckí generáli klesli duchom. Nepodarilo sa im dobyť kľúčové politické, ekonomické a kultúrne centrum ZSSR a ukončiť vojnu prenikavým víťazstvom. Naproti tomu Červená armáda vyhrala čas na konsolidáciu svojich síl.

Záložné hlavné mesto

M. Mjagkov tvrdí, že Sovietsky zväz by porazil nacistické Nemecko aj keby bol stratil Moskvu. Len obetí by bolo neúmerne viac a vojna by sa bola skončila neskôr ako v máji 1945.

„Vie sa, že sovietske vedenie malo plán „B“ aj na prípad straty Moskvy – záložné hlavné mesto plánovali v Kujbyseve. Tak či onak, my by sme boli hitlerovcov porazili aj pri strate Moskvy, no kedy a za akú krv?“ sám seba sa pýta historik.

Protiútok

„Keď Nemci útočili, do okolia Moskvy boli prisúvané veľké zväzky z vnútorných okruhov, zo Sibíri a z Ďalekého východu a tie sa sústreďovali na krídlach – severozápadne a juhozápadne od Moskvy. Práve tam prešli do protiútok.“

Zaujímavé je, že samotný plán protiútok odovzdal veliteľ Západného frontu Žukov Stalinovi na jednom liste papiera,“ hovorí Mjagkov. Stalin sa z tohto listu dozvedel, že protivníkovi dochádza para, že je potrebné odraziť jeho útočné zoskupenia pri Krjukove, Krasnej Poľane a Tule.

„Nemci neboli pripravení na to, že desiatky ráz drvená Červená armáda bude schopná skryte zhromaždiť zálohy a prejsť do protiútok, čo bolo pre Wehrmacht úplne nečakané,“ zdôraznil.

Podľa ria.ru z 5. decembra 2023

(Pokračovanie na str. 4)

S nádejou túžime po svete bez vojen

Dňa 9. novembra 2023 sa v Bratislave pri pamätníku príslušníkov Západného odboja konal pietny akt pri príležitosti 105. výročia ukončenia prvej svetovej vojny. Okrem britského veľvyslanca Nigela Bakera a štátneho tajomníka MO SR Igora Melichera veniec k pomníku položil aj predseda SZPB Viliam Longauer.

Tohtoročná spomienková slávnosť mala niekoľko výnimočností. Prvou, že sme si pripomenuli 20. výročie odhalenia tohto pamätníka (9. 11. 2003), že piety sa zúčastnila aj Dagmar Sedláčková,

dcéra posledného zomretého veterána Západného odboja generála Milana Píku a ktorá veniec položila ako prvá a že po niekoľkoročnom „bačovaní“ zlostrného ministra obrany Jaroslava Nad'a,

tu bol moderátorom podujatia oficiálne privítaný aj predstaviteľ Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov. Za zúrivými neofašistickými praktikami bý-

valého ministra tým bola urobená, dúfame, konečná bodka.

Nigel Baker vo svojom prejave vyriekol okrem úcty padlým aj smutnú skúsenosť ľudstva.

Že „nanešťastie boj za slobodu musí vybojovať každá generácia“, „no napriek tomu s nádejou túžime po svete bez vojen“.

– vmi –

Blaha poslal odkaz cenzorom z Rady pre mediálne služby

Rada pre mediálne služby zakročila voči Rádiu Frontinus kvôli diskusnej relácii venovanej hlavne vojenskému konfliktu na Ukrajine.

Rada už od septembra preverovala reláciu Debata na telefón, v ktorej bol hosťom vtedajší opozičný poslanec a dnes podpredseda NR SR Ľuboš Blaha. Rada označila reláciu za neobjektívnu údajne preto, že Blahove názory a komentáre nemali vo vysielaní oponentúru.

„Predstavitelia rádia sa rady logicky pýtajú – ako možno oponovať faktom?“ Uviedol Blaha v reakcii na verdikt Rady.

Blaha pripomenul, že v rozhovore hovoril o ná-

raste fašizmu na Ukrajine, o masakroch na Donbase proti ruskej menšine, a taktiež o upálení ľudí v Odeze. „Je faktom, že podľa prieskumov na Ukrajine fandí banderovcom takmer tri štvrtiny populácie a vojnovému zločincovi a fašistovi Banderovi sa stavajú sochy. Je faktom, že neonacistický Pravý sektor bol rozhodujúcim hnutím pri organizovaní Majdanu. A že neonacistické batalióny bojujú proti Rusom,“ argumentuje politik.

Ľuboš Blaha sa v tejto súvislosti pýta, prečo nesmie v médiách zaznieť pravda. „Prečo cenzori predpokladajú, že moderátor musí v debata s Blahom účelovo oponovať jasným faktom? A prečo Mediálna rada ten istý meter nepoužíva na médiá hlavného prúdu?“

Hlavnospravy.sk, 22. 11. 2023, výňatok

Snem Smeru SSD (17. 11. 2023) aj o nás

„Ani zďaleka nekončí naša politická práca, ktorá sa opiera o významné udalosti a štátne sviatky. Naopak bude sa posilňovať.“

Žiadam úsek generálneho manažéra, aby na rok 2024 pripravil masívne, podčiarkujem ešte raz, masívne oslavy MDŽ, sviatku práce, oslobodenia našej krajiny Červenou armádou, sviatku Cyrila a Metoda, Deklarácie zvrchovanosti a, samozrejme, osobitne chcem podporiť spoluprácu mimoriadne dôležitého 80. Výročia SNP.

Nesmie sa stať, že naši najvyšší ústavní činitelia sa budú zatvárať pred verejnosťou, ako sme to videli posledné dva roky. Nesmie sa stať, že Pamätník SNP v Banskej Bystrici bude chránený strelcami, ostreľovačmi slovenskej armády, ktorí, neviem

pred kým, chránili týchto ústavných činiteľov, ktorí boli poschovávaní. Chceme verejné oslavy Slovenského národného povstania so všetkou úctou, pietou a slávou. Je to najvýznamnejší deň v histórii Slovenskej republiky.“

Robert Fico, predseda vlády SR

„Chcem, aby sa žilo spravodlivejšie. To znamená, že budeme robiť všetko preto, aby bohatí prispeli na to, aby sa zlepšila životná úroveň ľudí na Slovensku. To znamená, že budeme zdaňovať banky, korporácie, ktoré majú nadmerné zisky, a tieto peniaze potom použijeme na to, aby sa zvyšovala životná úroveň na Slovensku, ktorá je, mimochodom, jedna z najhorších vôbec v rámci celej Európskej únie.“

Ladislav Kamenický, minister financií SR

Vzájomná podpora partnerov

V rámci spolupráce s družobnou organizáciou maďarských antifašistov MEASZ-u sme 8. novembra sprostredkovali výstavu fotografií prezidenta FIR-u Vilmosa Hantiho v Galérii Juliusa Bárta v Štúrove pod názvom Žime v mieri.

Vernisáž fotografií otvoril sám autor a okrem

obyvateľov mesta sa jej zúčastnili aj hostia z Maďarska a členovia ZO SZPB zo Želiezoviec a Štúrova. Medzi fotografiami, ktoré boli vystavené vo viacerých galériách, sa objavili fotografie z podujatí organizovaných oblastným výborom SZPB v Nových Zámkoch – z Výročia SNP, z oslavy v Kameníne a pod.

Jozef Marunič

USA pozastavili účasť na Zmluve o konvenčných ozbrojených silách v Európe

Platí to od 7. 12. 2023 a má to byť reakciou na také isté ukončenie platnosti tejto zmluvy

Ruskom zo 7. novembra 2023.

V Bielom dome si myslia, že pozastavenie účasti USA v tejto

zmluve posilní možnosti NATO „v obrane a pri zadržiavaní, pretože boli stiahnuté obmedzenia na plánovanie, rozmiestňovanie a manévry“.

– r –

Putin sa poďakoval vnukovi de Gaulla

Prezident RF Vladimir Putin sa poďakoval spoločenskému činiteľovi a vnukovi prezidenta Piatej republiky Charlesa de Gaulle Pierovi de Gaullovi za jeho činnosť pri zblížovaní Francúzska a Ruska, nasmerovanú na prekonanie komplikácií.

Prezident to povedal počas zasadnutia Petrohradského kultúrneho fóra a vyhlásil, že úprimne želá de Gaullemu úspechy. „Keď sa na vás obraciam a vyslovujem „pán de Gaulle“, vedzte, priamo v duši sa mi čosi pohne,“ dodal Putin.

Podľa ria.ru z 18. 11. 2023

Bojovník, ktorý opäť zaujme

Áno, je to tak, náš Bojovník, bohužiaľ, už mesačník, sa od čísla 8/2023 vrátil k svojim čitateľom, ktorí ho so záujmom čítajú od prvej do poslednej strany.

Čitateľ si môže vybrať zo širokej ponuky od úvodníka cez stručný prehľad diania vo svete, aktuality, čo píšu o (proti)fašizme iní, veľmi je obľúbená najmä rubrika Zo života regiónov, v ktorej sa dočítame, že život v našom zväze nezamrzol, ani sa nerozpadol, ako sa písalo predtým.

Je sympatické, že drvivá väčšina našich členov sú rozumní ľudia, ktorí dokážu rozpoznať biele od čierneho, resp. faloš od pravdy. Aj našich otcov a najbližších príbuzných balamutili o blahobyte pred povstaním aj počas neho, ale viera o spokojnom živote im hovorila, že to, za čo sa rozhodli bojovať, je správne rozhodnutie.

Som rád, že delegáti XVIII. zjazdu SZPB sa rozhodli pre správne smerovanie nášho zväzu, ktorého byť členom má byť hrdošťou. Áno, počas môjho 18-ročného nepretržitého predsedovania v oblastnej organizácii som sa zúčastnil na každom zjazde SZPB, iba na poslednom som pre zdravotné dôvody chýbal. Som rád že náš zväz riadia ľudia, ktorí si zaľúbili tento zväz tak, ako ja. A preto som rád, že všetko je tak, ako to má byť.

Mám úprimnú radosť, že môj priateľ predseda FIRu Vilmos Hanti (medzinárodná antifašistická organizácia) si za svojho spolupracovníka vybral spomedzi iných práve nášho predsedu SZPB Viliama Longauera. Srdečne blahoželám, pán predseda, k zvoleniu, ale aj všetkým funkcionárom od základných cez oblastné organizácie prajem veľa trpezlivosti v práci. Verím a som presvedčený, že tandem Viliam Longauer, predseda a Zdenko Marton, tajomník SZPB, spolu s podpredsedami a ostatnými členmi predsedníctva a ÚR SZPB, dokážu náš zväz viesť aj po XIX. zjazde SZPB. Nezabúdám ani na tvorcov nášho Bojovníka, a preto želim Vladimírovi Mikundovi, šéfredaktorovi Bojovníka a spoluautorom, veľa tvorivých myšlienok a tém, ktoré nás čitateľov zaujmú svojím obsahom.

Milan Urban, čestný predseda OblV SZPB Trebišov

Našli sme diletanta z B. Bystrice

Tak sme v Bojovníkovi č. 11/2023 hneď na titulnej strane nazvali výrobcov kalendárov, ktorí ani po deviatich rokoch neakceptujú, že Deň obetí Dukly bol už v roku 2015 oficiálne premenovaný na Deň hrdinov Karpatsko-duklianskej operácie.

V možno najväčšej obchodnej sieti s knihami sme takýto kalendár nenašli, zato v predajni Ševt hneď tri a všetky z dielne SPEKTRUM GRAFIK, a.s. z Banskej Bystrice, ktorá sídli na adrese: Partizánska cesta 116A. Tá Deň obetí Dukly „vrazila“ do svojho pracovného stĺpcového, pracovného riadkového a aj do plánovacieho kalendára. Skrátka, keď už, tak už, čo sa s tým trocháriť.

– r –

Zákon na premenovanie Volgogradu je prijatý

Volgogradská oblastná Duma prijala pozmeňujúce návrhy, podľa ktorých premenovanie mesta Volgograd sa môže uskutočniť len na základe súhlasného výsledku celooblastného referenda.

Doposiaľ sa to mohlo uskutočniť aj po súhlase väčšiny v miestnom referende.

Predseda oblastnej Dumy Aleksandr Bloškin uviedol, že v najbližšom čase sa referendum konat' nebude, hoci už predtým sa hovorilo, že premenovanie Volgogradu na Stalingrad bolo prenese- né na rok 2024. Podľa prieskumu verejnej mienky je väčšina obyvateľov Volgogradu proti jeho premenovaniu na Stalingrad.

Meno Stalingrad však nesie nový ruský ľadoborec.

– r –

Čo píšú o (proti)fašizme iní?

(Pokračovanie zo str. 2)

■ Teherán-43: Vojsko-diplomatická dráma a Operácia Overlord

Druhá svetová vojna bola krátkym obdobím, keď sa Západ a Východ obrátili čelom k sebe. Spájala ich strašná hrozba – krvavý nemecký nacizmus.

Traja vládcovia rôznych národností, názorov a zámerov – Josif Stalin, Franklin Roosevelt a Winston Churchill – si uvedomili, že nemôžu stáť osamote. Tretia ríša sa zrútila v máji štyridsiateho piateho roku, ale jej pevnosť sa otriasla hneď, ako začala konať protihitlerovská koalícia.

Bitka pri Stalingrade uvrhla Tretiu ríšu do sklúčenosti. Bitka pri Kursku ju úplne zarmútila. Červená armáda postupovala vpred s celou svojou neslýchanou silou a ruskí generáli podávali Stalinovi správy o dobytých mestách, a v Moskve sa ozývali víťazné salvy. Sovietsky vojenský priemysel, evakuovaný na Ural a Sibír, pracoval na plné obrátky. Inžinieri, konštruktéri a robotníci tvrdo pracovali.

Nemali by sme však zabúdať na včasnú a neoceniteľnú pomoc spojencov. Do severných prístavov ZSSR neustále prichádzali arktické konvoje s tankami, lietadlami, nákladnými autami, šatstvom, potravinami. Česť a sláva námorníkom severných karaván, ktorí viedli lode cez búrky, tornáda a nemecké prekážky vo vode i vo vzduchu.

Rokovania boli náročné. Vznikali nezhody, urážky a podráždenie sa len ťažko zvládalo. Aj to však niekedy prerazilo. Churchill sa úprimne hneval, Stalin sa zlostne obzeral. A iba Roosevelt sa zmierlivo usmieval. Nebyť jeho rozvážnej, poddajnej a miernej povahy, konferencii by hrozil bezprostredný neúspech.

AM zo 4. 12. 2023, výňatok

■ Dve obce sa vzopreli „židobanderovskej“ moci

Na západe Ukrajiny dve dediny (Zagorje-Kukoľnickoje a Kinašov) odmietli odstrániť pamätníky sovietskym vojakom a vyjadrili sa, že „nech stoja“ ďalej.

Iba mimochodom, sú na nich aj mená vojakov, ktorí padli v boji s Organizáciou ukrajinských nacionalistov, Ukrajinskou povstaleckou armádou.

Podľa ria.ru z 2. 12. 2023

■ Kolko dní žijú zmobilizovaní Ukrajinci na fronte?

SwebbTV uvádza, že Zelenského prezidentský rozkaz o posielaní nováčikov na front spôsobuje ich rýchlu smrť. Tvrdí, že na niektorých úsekoch frontu mobilizovaní žijú dva-tri dni.

Lenže Kyjev ich aj tak posielal do prvej línie, kde nemôžu vyhrať. V článku sa hovorí, že Zelenský nemá ani kvapku racionality, začal sa vraj podobať na Adolfa Hitlera. Premiér Denis Šmigal svojho času vyhlásil, že vojaci OSU prakticky s holými rukami čistia mínové polia.

AM z 2. 12. 2023, výňatok

■ Zverstvú nacistov vo Východnom Prusku boli genocídou

Taký ortiel vyniesol Kaliningradský oblastný súd v mene sudkyne Jeleny Čašiny.

„Ja si myslím, že vyčítanie týchto... nie je možno nazvať ľudmi. Šokuje to každého zdravo uvažujúceho človeka. Zabíjanie detí, šikanovanie, zverstvú. Súdu boli poskytnuté dôkazy toho, že z našich spoluobčanov bolo vyrábané mydlo. Toto zrejme tak šokuje, až tuhne krv v žilách,“ povedal v obžalobe prokurátor Kaliningradskej oblasti Aleksandr Avdejev.

Podľa údajov prokuratúry na území Východného Prusku fungovalo najmenej 56 špeciálnych táborov, v ktorých boli sovietski občania a vojnoví zajatci držaní v neľudských podmienkach, mučili ich krkolomnou prácou, zbavovali jedla, morili mimoriadne nebezpečnými chorobami, fyzicky bili a kruto mučili.

Len cez jeden tábor Stalag-1A-Stablak prešlo vyše 90 tisíc sovietskych vojnových zajatcov, masová smrť ktorých je nevyčísľiteľná. Od augusta 1941 po máj 1942 od hladu, na týfus a od mučenia v tábore mesta Ebenrod (súčasný Nesterov) zomrelo vyše 30 tisíc sovietskych občanov.

Celý prípad má 15 zväzkov dôkazov (niektoré majú punc štátneho tajomstva) a na súd bol podaný 15. 10. 2023.

Tento súd bol v poradí už 17-ty. Pred ním padli rozhodnutia o prípadoch genocídy v Novgorodskej, Pskovskej, Rostovskej, Brjanskej, Orlovskej, Voronežskej, Smolenskej, Moskov-

(Pokračovanie na str. 5)

HORÚCA UKRAJINA

Ukrajinská protiofenzíva v roku 2023 sa stala jedným z najväčších strategických prepočtov administrácie USA za ostatné desaťročia.

Nemecký novinár Julian Röpcke

V závere novembra a osobitne v prvej tretine decembra nastal pri Ukrajine nielen bojový, ale aj informačný zlom. Vo svete určite!

Na Ukrajine už chápu bezvýhodiskovosť situácie

Ozbrojeným silám Ukrajiny už nepomôže ani mobilizácia zvyškov obyvateľstva kvôli nedostatku západnej techniky, povedal v televízii NTA ukrajinský vojenský expert Oleg Ždanov.

„Nabrať ľudí, mobilizovať a motivovať ich, to môžeme. No bez zbraní a techniky s nimi nič ne-

dokážeme,“ vyhlásil a poukázal na to, že bojová iniciatíva je na strane Ruskej armády a OSU museli prejsť do strategickej obrany, čo ich postavilo do mimoriadne nevýhodného postavenia. Jediné, čo môže situáciu ovplyvniť, je vraj dodávka západných zbraní.

-r-

Francúz si všimol zásadnú zmenu

Spojené štáty sa odvrátili od Ukrajiny, napísal líder francúzskej strany „Patrioti“ Florian Filippo na sociálnej sieti X.

„Prudký obrat v mediálnom priestore voči Ukrajine. Médiá nakoniec pochopia, že pre bábku Washingtonu všetko skončilo a že USA sa jej čoskoro

vzdajú a nechajú ju spáliť do tla,“ vyhlásil.

Francúz poukázal aj na zmenu rétoriky médií, ktoré už priznávajú, že Washington a Kyjev už idú rôznymi smermi.

-r-

Možnosti VPK RF prinútiť Ukrajinu ísť na rozhovory

Najnovšie sa o téme mierových rozhovorov Ukrajiny s Ruskom zmienil pplk. vo výslužbe US Army a analytik zahraničnej politiky USA Daniel Davis.

Ukrajinská protiofenzíva, podľa neho, krachla a ak by sa OSU pokúsili o ďalšiu, ani tá nebude úspešná, pretože ruská armáda je silnejšia ako na začiatku, navyše RF má priemyselné kapacity, aby vyrábala ešte viac zbraní, zaznamenala jeho slová RIA Novosti. Americký expert pri tom mimoriadne vyhlásil, že nech by USA dali Ukraji-

ne koľkokoľvek peňazí, Kyjevu to už nepomôže.

„Treba povedať iné. Musíme im povedať: Dáme vám zbrane, ale len na obranu. Nedáme vám nič na spustenie akéhokoľvek útoku v roku 2024, ktorý by tiež nebol úspešný,“ poznamenal a vysvetlil, že v takom prípade Ukrajina bude musieť ísť na rozhovory s Ruskom s nejakým racionálnym záverom.

„Myslím si, že zo svojho slovníka musíme okamžite vyhodit' vetu, že „budeme vás podporovať, dokedy to bude treba!“ zdôraznil.

-r-

Ruských vojakov bude viac o 170 tisíc

Výnosom prezidenta RF dosiahol početný stav armády 2,2 milióna osôb.

Prezident RF Vladimir Putin podpísal výnos „O stanovení tabulkových počtov Ozbrojených síl Ruskej federácie“. Dokument je účinný od 1. decembra 2023, čím bol zrušený predchádzajúci výnos platný od 25. 8. 2022.

Výnos stanovuje počet Ozbrojených síl RF vo výške 2 209 130 osôb (minulý 2 039 758 osôb), z toho vojakov v počte 1 320 000 osôb (oproti predchádzajúcej počtu 1 150 628 osôb).

V období 1. 1. – 1. 12. 2023 bolo do služby na kontrakt prijatých 452 tisíc vojakov.

-r-

„Vítazov nesúdia!“

Túto zásadu mala podľa legendy vysloviť v besede s Aleksandrom Suvorovom ruská cárovna Katarína II. Velká.

V ozbrojenom zápase Ukrajiny a Ruska sa miska váh čoraz zreteľnejšie prikláňa na stranu Rusov. Zreteľne to dal najavo (3. decembra nemeckému denníku Das Erste) generálny tajomník NATO Jens Stoltenberg, keď vyzval „pripraviť sa na zlé správy z Ukrajiny kvôli ťažkej situácii na fronte“.

Vysvetlil, že situácia OSU sa zhoršuje z dôvodu nedostatočnej pomoci Západu. Konflikt sa podľa neho „vyvíja po etapách“ a od istého času prešiel do štádia „vojny na vyčerpanie“, čo je pre Ukrajinu čoraz kritickejšie.

To, že je materiálna prevaha na strane Moskvy, to priznal v liste The Wall Street Journal expert Michail Kofman, hoci poznamenáva, že zatiaľ ešte nemá „rozhodujúci charakter“.

Rusko vraj zatiaľ nevyhráva, ak však na budúci rok Kyjev neprestane robiť chyby a ak ho Západ nezabezpečí všetkým potrebným na pokračovanie bojov, tak „Ukrajina stratí aj svoju poslednú šancu“.

K téme sa tiež vyjadril hovorca VVS Ukrajiny Jurij Ihnat. Uviedol, že Moskva môže pomerne rýchlo zrušiť súčasnú rovnováhu. Rusko vraj zhromaždilo okolo 900 vysoko presných ďalekosných rakiet a jeho obranný priemysel už mesačne produkuje sto rakiet Ch-101 triedy vzduchzem, i námorných variantov pre komplex Kalibr a pozemných pre komplex Iskander.

-r-

OS RF hlásia, že OSU prestali držať front

Dňa 12. 12. 2023 ruské noviny Pravda vyšli so správou, že ukrajinský front sa zosypal a že Ukrajinci ho už prestali držať. Informácia sa vraj zakladá na mnohých správach z rôznych úsekov frontu. Ak je to tak, ukrajinská obrana sa zosypala.

Erdogan: Preverme „kým nie je neskoro“!

urecko iniciuje vytvorenie inšpekčného mechanizmu na preverku existencie jadrových zbraní u Izraela, „kým nie je príliš neskoro“, vyhlásil prezident Recep Tayyip Erdogan.

Turecký prezident obracia pozornosť sveta na to, že Izrael nie je účastníkom Dohody o nešírení jadrových zbraní, čo znamená, že sa naň nevzťahujú jej pravidlá. Vzniká teda situácia, keď

sa účastnícke štáty Dohody môžu obrátiť na Medzinárodnú agentúru pre atómovú energiu v mene jadrovej bezpečnosti a požiadať ju o vytvorenie inšpekčného mechanizmu, čo je Turecko pripravené urobiť priamo teraz.

Erdogan dodal, že existencia jadrových zbraní v Izraeli musí byť preverená „bez akýchkoľvek pochybností“!

Medzi Izraelčanmi stále viac rezonuje „Rozhodujúci plán“ pre Gazu, čo je obdoba Hitlerovho „Konečného riešenia“

Izraelská verejnosť podľa lavicového progresivistického magazínu +972 prijala návrhy izraelského pravicového politika Beza-lela Smotricha a jeho „Rozhodujúci plán“, podľa ktorého musia milióny Palestínčanov v Gaze buď emigrovať a uvoľniť územie alebo sa dobrovoľne vydať pod izraelskú nadvládu.

Ak by sa rozhodli bojovať, boli by vraj označení za teroristov a v nastúpenej vojne by boli vyhladení.

Tzv. Smotrichova doktrína je široko kritizovaná aj medzi izraelským politickým establishmentom, no podľa magazínu +972 s ňou však

súhlasí väčšina izraelského obyvateľstva.

„Rozhodujúce riešenie“ vraj znamená ponúknutie trom miliónom Palestínčanom „konečného ultimáta“. Buď sa vzdajú svojich národných aspirácií a naďalej budú žiť na svojich územiach v podradnom postavení, alebo musia emigrovať do zahraničia. Ak sa vraj rozhodnú vziať do rúk zbrane proti Izraelu, budú označení za teroristov a túto situáciu bude už riešiť izraelská armáda. Smotrich dokonca hovorí o zabíjaní celých rodín, žien a detí. „Vojna je vojna, musia byť zabití všetci tí, ktorých je treba zabiť,“ mal údajne uviesť Smotrich.

Podľa cz24.news z 15. 11. 2023

Izraelskí vojaci. Za prvý mesiac vraj v pásme Gazy zlikvidovali 10–11 tisíc ľudí, čo je cca 350 denne.

OSN schválila rezolúciu o humanitárnom prímerí v Gaze

VZ OSN schválilo prevažnou väčšinou rezolúciu, ktorá požaduje humanitárne prímerie v pásme Gazy. Za hla-

sovalo 153 štátov, proti bolo 10 štátov (napr. ČR). Ostatné štáty, napr. SR, Maďarsko, Nemecko, sa zdržali.

VZ OSN neschválilo americký pozmeňovací návrh,

ktorý chcel do textu pridať odsúdenie „hanebných teroristických útokov“ palestínskeho hnutia HAMÁS zo 7. októbra 2023.

Židovský rabin: Problémom nie je náboženstvo, ale okupácia

Rabín Elhannan Beck:

„Som Palestínčan siedmej generácie. Moja matka mi povedala, že si pamätá, ako sme žili s našimi palestínskymi susedmi za vynikajúcich podmienok. Strážili sme si navzájom deti. Na židovské sviatky priviedli svoje deti k moslim-

ským susedom. Na moslimské sviatky chodili deti k svojim židovským susedom. Nemali sme žiadne problémy. Problém tu nie je náboženstvo, ale okupácia. V zabíjaní. V odoberaní pôdy ľuďom. Toto je problém.

Palestínčania nie že nenávidia Židov. Nenávidia okupantov. Nezáleží na tom: je to

Žid, Francúz, Angličan. Nevidia. Budú nenávidieť aj Japoncov, ktorí prídu do svätej zeme a zaberú ju. A to isté sa stane tu v Anglicku, ak niekto príde a ukradne ju. Sionisti hovoria: „Vidíte ten antisemitizmus?“ Nie je to pravda. A na to musíme upozorniť. Problémom nie je náboženstvo, ale okupácia.“

News-front.su, 18. 11. 2023

Čo píšú o (proti)fašizme iní?

(Pokračovanie zo str. 4)

skej, Volgogradskej, Belgorodskej, Leningradskej a Kalužskej oblasti, v Krasnodarskom a Stavropol'skom kraji, na Kryme a v Sankt-Peterburgu.

Podľa ria.ru, 1. 12. 2023

Bojisko 21. storočia. Pentagón predstavil svoju stratégiu informačnej vojny

Hitlerov pobočník Joseph Goebbels sa považuje za zakladateľa špeciálnych psychologických a propagandistických operácií nevídaného rozsahu. Už v tridsiatych rokoch minulého storočia sformuloval základné postuláty vojenskej a politickej propagandy. Tu sú tie hlavné:

1. „Zbrane a bajonety nie sú ničím, ak nemáte srdcia národa.“
2. Ovládnutie más je jediným cieľom propagandy.
3. Sme povinní hovoriť jazykom zrozumiteľným ľudu, a to dokonca rôznymi jazykmi – jedným pre hlavné mesto, iným pre provincie, jedným pre robotníkov, iným pre zamestnancov.
4. Na ovládnutie más sú dobré akékoľvek prostriedky, hlavné je, aby propaganda bola účinná.
5. Stokrát opakovaná lož sa stáva pravdou. Nedosiahneme pravdu, ale účinok pravdy.
6. Čím je lož obľudnejšia, tým ochotnejšie sa jej verí a tým rýchlejšie sa šíri.
7. Aby dav nemal pochybnosti, „správy“ by mali byť primitívne, bez detailov, na úrovni jednoslovného hesla. Najväčším nepriateľom propagandy je intelektualizmus.
8. Propaganda by mala pôsobiť viac na city, ako na rozum, a preto by mala byť jasná, chytľavá atď.

AM, 28. 11. 2023, výňatok

Bojujte, páni Európania, a my, skromní americkí miliardári, budeme profitovať z vašej vojny

„Žiadnemu falšovateľovi sa nepodarí z dejín alebo z povedomia národov vytiesniť rozhodujúci fakt, že za týchto okolností stál Sovietsky zväz pred takouto voľbou: Buď v sebaobrane prijať nemecký návrh na pakt o neútočení a zabezpečiť tak Sovietskemu zväzu predĺženie mieru na určitý čas, ...alebo odmietnuť nemecký návrh paktu o neútočení a tým umožniť vojnovým provokatérom z tábora západných mocností okamžite vtiahnuť Sovietsky zväz do ozbrojeného konfliktu s Nemeckom... za podmienky jeho úplnej izolácie.“

V tejto situácii bola sovietska vláda nútená uzavrieť s Nemeckom pakt o neútočení. Táto voľba bola vo vtedajšej situácii prezieravým a múdrom krokom sovietskej zahraničnej politiky... Bolo by hrubou ohováračkou tvrdiť, že uzavretie paktu s nacistami bolo súčasťou zahraničnopolitického plánu ZSSR.

AM z 27. 11. 2023, krátené

„Banderovský inštinkt“ sa prebúdzá

V Ukrajincoch sa prebúdzá nacistický inštinkt v momente, ako narazia na nesúhlas Poliakov s ich privilegovaným postavením, vyjadril v sociálnej sieti X poľský poslanec zo skupiny strán Konfederácia Witold Tumanowicz.

Poslanec zverejnil video, nakrútené 23. novembra na poľsko-ukrajinskej hranici, na ktorom je vidieť, ako sa ukrajinskí kamionisti hádajú s poľskou políciou a vykrikujú na Poliakov urážlivé heslá, volajúce po ich smrti.

„Stačí prejavovať nesúhlas s privilegovaným postavením kamionistov z Ukrajiny a vyjadriť nesúhlas s ich protestami za ich vyškrtávanie z elektronického poradia a hneď sa v nich prebúdzá banderovský inštinkt,“ napísal Tumanowicz.

Nemci odmietajú platbu kompenzácií blokovaným Leningradčanom – nežidom

Dnes tieto humanitárne výplaty dostávajú od Nemecka len v Leningrade blokovaní Židia. Oficiálna predstaviteľka MZV RF M. Zacharova to nazvala absolútne neprípustným. „Považujeme za absolútne neprípustné a nepresvedčivé výhrady a odvolávky úradov SRN na akoby dosiahnuté vyriešenie danej otázky cestou výplaty Nemeckom reparácií ZSSR na základe výsledkov druhej svetovej vojny. Už z princípu nemôže existovať žiadna právna súvislosť medzi povojnovými reparáciami a snahou teraz žijúcich blokádnikov Leningradu obnoviť ľudskú spravodlivosť,“ vyhlásila.

V roku 2021 organizácia „Konferencia pre otázky materiálnych výhrad židov voči Nemecku“ oznámila, že obeť holokaustu, tí, čo prežili blokádu Leningradu, budú dostávať od vlády SRN

(Pokračovanie na str. 6)

Čo píšu o (proti)fašizme iní?

(Dokončenie zo str. 6)

mesačný príspevok vo výške 375 euro. Obyvatelia blokovanej Leningradu a účastníci obrany mesta v septembri 2023 vyzvali Berlín rozšíriť humanitárne príspevky na všetkých, ktorí prežili blokádu, bez ohľadu na národnosť.

Podľa ria.ru, 22. 11. 2023

22. novembra 1941 sa po ceste života vydali do obliehaného Leningradu prvé vozidlá

V tento deň vyrazili na ľad Ladožského jazera prvé polopásové nákladné autá. Najprv 60 prázdnych na kontrolu ľadu a potom naložené múkou a muníciou.

Z vozidiel boli odstránené kabíny. Bol mráz, ale vodiči museli pracovať v otvorenom vetre. Cesta spojila obliehaný Leningrad s Veľkou zemou. Veľké mesto hynulo od hladu.

Ladožské jazero zamrzlo do 17. novembra. Cesta bola pod neustálym bombardovaním. Denne sa však po Ceste života prepravilo približne 66000 ton nákladu tam a späť.

AM, 22. 11. 2023, výňatok

78. výročie začiatku Norimberského vojnového tribunálu

Zasadat' začal 20. novembra 1945 a súdil nemeckých nacistických zločincov a ich nacistické organizácie.

Výsledkom procesu bolo odsúdenie ideológie a praxe nemeckého národného socializmu, ako aj nacistov a ich komplicov. Mimosúdne zabíjanie nacistov navrhoval už v roku 1942 britský premiér Winston Churchill. Americký minister zahraničných vecí Cordell Hall vyhlásil, že by najradšej „zastrešil a fyzicky zničil celé nacistické vedenie“. Sovietske vedenie sa ukázalo byť oveľa prezieravejšie a múdrejšie, ako mnohí západní politici, pretože bolo za zákonný postup potrestania vojnových zločincov.

Keď sa Churchill pokúsil vnútiť svoj názor Josifovi Stalinovi, ten rozhodne namietol: „Nech sa stalo čokoľvek, musí o tom... rozhodnúť riadny súd. Inak budú ľudia hovoriť, že Churchill, Roosevelt a Stalin sa len pomstili svojim politickým nepriateľom!“ Obžalovaným nikto nebránil v prejave. Napr. prejav Hermana Göringa, ktorý bol nazývaný „nacistom č. 2“, trval takmer dva dni. Stovky svedkov boli vypočúvané priamo v súdnej sieni a predtým v teréne boli preskúmané tisíce dokumentov, fotografií a kronikárskych záznamov.

Zápisnice z procesu tvorili takmer 40 zväzkov, približne 16 tisíc strán. Všetkých 403 zasadených tribunálu bolo otvorených, zúčastnilo sa ich mnoho tisíc ľudí, predovšetkým novinárov. Organizátori urobili všetko pre to, aby proces bol súdnym procesom, a nie politickým procesom s porazenými.

S využitím AM z 21. 11. 2021

AKTUALITY

Správa o ostatnom rokovaní ÚR SZPB

(Dokončenie zo str. 1)

vrch aj nespĺnením povinnosti oznámiť ústrediu adresy oblastných predsedov Historicko-dokumentačných komisií a Komisií pre prácu s učiteľmi, ženami a mládežou.

Ústredná rada SZPB schválila: S pripomienkami Smernicu hospodárenia orgánov a organizácií SZPB; Predbežný rozpočet SZPB na rok 2024; Zameranie činnosti SZPB na rok 2024 a rozpracované úlohy Programového zamerania po XVIII. zjazde; S doplnkami Plán činnosti P ÚR a ÚR SZPB v roku 2024, kde sú „pootvorené dvere“, aby sa dal doplniť a používanie jednotnej banky pre Ústredie a oblastné výbory SZPB – Fio Banka.

Pri téme rokovania o predbežnom rozpočte a ďalších ekonomických otázkach bola prítomná ekonómka Janka Běliková s účtovníčkou Gabrielou Ilavskou, ktoré sa razantne postavili za dodržiavanie zákonov v tejto oblasti aj pri najmenších maličkostiach. Diskusia o tom ukázala, že nové ekonómky majú u členov ústrednej rady už jednoznačnú odbornú autoritu.

Keďže sa Zväz nachádza v období rokovaní hodnotiacich členských schôdzí ZO SZPB, ÚR SZPB uložila oblastným výborom ukončiť ich rokovania do 31. 1. 2024, sledovať a priebežne vyhodnocovať ich konanie. Vyhodnotenie zaslať ústrediu v hláseniach za 1. štvrtrok 2024.

V rámci organizačných otázok bol za člena Predsedníctva ÚR SZPB schválený predseda OblV SZPB z Nového Mesta nad Váhom Kamil Krištofik a za člena ÚR SZPB bol potvrdený Ľubomír Pastucha za oblastnú organizáciu SZPB Piešťany.

V. Mikunda

Uznesenie Ústrednej rady SZPB

zo dňa 6. decembra 2023

Ústredná rada SZPB:

I. Schválila:

- Kamila Krištofika za člena P ÚR SZPB.
- Smernicu hospodárenia orgánov a organizácií SZPB s pripomienkami.
- Predbežný rozpočet SZPB na rok 2024.
- Zameranie činnosti SZPB na rok 2024 a rozpracované úlohy Programového zamerania po XVIII. zjazde.
- Plán činnosti P ÚR a ÚR SZPB v roku 2024 s doplnkami.
- Používanie jednotnej banky pre Ústredie a Oblastné výbory – Fio Banka.

II. Potvrdila:

- Ľubomíra Pastuchu za člena ÚR SZPB za OblO Piešťany.

III. Zobrala na vedomie:

- Kontrolu plnenia uznesení P ÚR a ÚR SZPB.
- Správu o činnosti OblO SZPB za 3. štvrtrok 2023.

IV. Ukladá:

Oblastným organizáciám SZPB

- Sledovať a priebežne vyhodnocovať konanie HČS ZO SZPB.

Dodržanie termínu: ukončiť konanie do 31. 1. 2024

- V Hláseniach tajomníkov OblV SZPB za 1. štvrtrok 2024 zaslať vyhodnotenie konania hodnotiacich členských schôdzí.

Uznesenie bolo jednomyselne schválené.

Bratislava
6. 12. 2023

Za správnosť:

Viliam Longauer, predseda SZPB, v.r.

Polopravdy sú nebezpečnejšie ako lož! alebo Prešovčania na cestách

Prvé zastavenie pri pamätníku umučených v Nemeckej. Vraždenie vo vápennej peci sa tu začalo 3. decembra 1944. V januári už bola bilancia približne 900 ľudí.

Smutné miesto podtrhuje výraz pamätníka. A pod nim žena s rozpaženými rukami v zúfalstve, kľáčiaca, plná bolesti a bezmocnosti. Je to jeden zo smutných príbehov vojny. Kladieme venček, zapálime sviečku ako spomienku i upomienku – nikdy viac!

Pôsobivé a predsa – nezaslúžilo by si toto pietne miesto viac pozornosti, údržby? A nie len tak – pri ceste! Pohodené! Zastrčené!

Vyrazíme ďalej

K pamätníku obetiam fašizmu do Kremničky, k pamätníku krutej a tragickej udalosti – masakru. Masové popravy nemeckej nacistickej jednotky s Pohotovostnými oddielmi Hlinkovej

gardy. Masové hroby – identifikovaných 748 obetí.

Pamätník je dielom Dušana Samuela Jurkoviča, významného architekta, ktorý sa však odhľadnia už nedožil. Pietne miesto, ktoré si zaslúži našu pozornosť, spomienku a pripomienku i pre ďalšie generácie, aby sa to už neopakovalo.

Tretou našou zastávkou...

...a hlavným cieľom cesty je Múzeum holokaustu v Seredi, ktoré predstavuje autentické miesto 2. svetovej vojny viažuce sa k nešťastnému obdobiu riešenia židovskej otázky na Slovensku.

Cítiť z nás zvedavosť i napätie. Našej skupinky sa ujal mladý sprievodca. Otvorili sa dvere prvého pavilónu „baraku“. S bážňou sme vkročili. Obrazy hrôzy, nešťastie, obrázky, bolesti a mená, mená, mená... Oči kľžu po paneloch, ktoré desivo pripo-

mínajú dobu, v ktorej sa to dialo.

Naše pocity sa miešajú so slovami sprievodcu o genocíde, spoločenskom postavení, o vylúčení Židov a Rómov zo spoločnosti. Nútená práca, bezprávie, strach, bolesť, beznádej...

Z pavilónu do pavilónu, zastavujeme sa pri „dobyťčáku“, vagóne, akým Židov prevážali. V hlave každého z nás hučí otázka. Kde sa vzala toľká nenávisť človeka voči človeku? Ako sa to stalo? Akosi niet odpovede.

A zrazu zazneli slová...

...ktoré preťali vzduch i naše myšlienky. Vraj keď sa povie „A“, tak je potrebné povedať aj „B“. Že nesmieme zabudnúť na nesmierne obete amerického ľudu, na obrovské materiálne škody, ktoré utrpelo americké letectvo. Američania prileteli na moderných lietadlách nesmiernej ceny, ale Nemci mali výbornú protiletadlovú obranu a kompletne ich zničili.

Dvihli sme hlavy.

Je to vôbec možné? Počujeme dobre? Tu, na takom mieste, hovoríme viac o spojencoch, ktorí sa do vojny zapojili, keď už vlastne nebolo inej cesty?

Komu vďačia za oslobodenie títo uväznení ľudia? Kto otvoril brány koncentrákov? Kto zahasil kremačné pece?

Odpoveď nikde.

Stretávajú sa nám pohľady. Sme tu hostia. Hostia sa správajú ticho a slušne.

Ale naozaj?

Nie je práve i táto chvíľa vhod-

ná na isté upozornenie, že zavádzanie nových „práv“ a polopráv je nebezpečné?!

Mladý muž, sprievodca, na naše nespokojné zašumenie zašiel ešte ďalej. Svetovú vojnu vraj nezačal Hitler, Nemecko, ale Rusko, ktoré napadlo Poľsko.

Ako zvládnuť myšlienku, že toto počujú deti, študenti na exkurziách?

Je možné s tým súhlasiť?

Polopravdy sú nebezpečnejšie, ako priama lož.

Účastníčka poznávacieho zájazdu,
členka SZPB v Prešove Hedviga Birošová

Slatinskí členovia ZO SZPB v Seredi a Modre

Tri dni pred tým, ako sa takmer štyridsať členov ZO SZPB vo Zvolenskej Slatine, spolu s miestnou Jednotou dôchodcov vybrali 10. októbra na zájazd do Serede pozrieť si tamajšie Múzeum holokaustu, Palesťánci z Gazy zaútočili na Izrael.

Mladý sprievodca sa netajil tým, že v Izraeli má tiež svojich príbuzných, pričom s niektorými, ktorí tiež prešli týmto pracovným táborom, sa vraj stretol osobne.

Väčšinu z približne 16 tisíc Židov, ktorí sa ocitli v tomto tábore, deportovali v dobytčáckoch do koncentráku v Osvienčime, vyčerpaných na smrť, bez jedla, vody a akýchkoľvek ľudských potrieb.

Príbehy o bezradnosti, o zúfalstve ľudí a o ich nepredstaviteľnom utrpení, ktoré zažívali židovské ženy, deti, muži i starší ľudia nás doslova desili.

Je to krutá história. Kráčať po miestach, kde bolo toľko utrpenia, hrôzy a smrti, kde sú vystavené desiatky a stovky dobových dokumentov, mrazivých fotografií a predmetov súvisiacich s prenasledovaním Židov, vyvolali v nás doslova zimomriavky a dlho, predlho smútok na duši.

Odchádzali sme z tohto miesta zamyslení, v pokore a tichosti. Každý by tam mal ísť, aby si uvedomil, aké zverstvá sa tam a v tej dobe diali a teda aby nedopusť, aby sa viac opakovali.

Po prehliadke Múzea nám dobre padla návšteva mesta Modra, ktoré je známe nielen krásnou keramikou a dobrým vínom, ale aj miestom, kde žil a je pochovaný náš významný národovec Ľudovít Štúr. Navštívili sme aj jeho významné miesta, múzeum a na jeho hrob sme položili kyticu kvetov.

Elena Šalková

Deň červených makov

V Brusne sme si 105. výročie ukončenia 1. sv. vojny pripomenuli 10. novembra.

Asi 20 spoluobčanov a hostia z Oblastného výboru SZPB z Brezna sa zúčastnili tejto pietnej spomienky pri miestnom pamätníku obetiam 1. a 2. svetovej vojny a SNP. S príhovorom tu vystúpil starosta Brusna Igor Švec, ktorý zvýraznil potrebu neustále si pripomínať obeť týchto nezmyselných vojen a urobiť všetko preto, aby sa už nikdy neopakovali

Karol Uhrík, predseda ZO SZPB v Brusne

Tokajík 2023

V utorok 21. novembra 2023 sa pri torze pamätníka „Návrat do vypálenej obce“, spôsobom zemetrasením, konala pietna spomienka na tragické udalosti z 19. 11. 1944.

Fašisti vtedy odvieďli, akože na nútené práce, 34 tokajických mužov a neďaleko dediny ich „za pomoc partizánom“ postrieľali. Ženy a deti vyhnaní a obec podpálili. Z 34 mužov dvaja „zázračne prežili“ a neskôr mohli podať svedectvo o tomto zverstve.

To, že zemetrasenie v októbri 2023 zničilo sochu pamätníka nezabránilo, aby sa množstvo občanov, zástupcov SZPB, štátnej správy a samosprávy i spoločenských a politických organizácií prišlo pokloniť obetiam hnedého moru a vyhlásili „Nikdy viac vojnu“. V tejto súvislosti som si spomenul, ako sme v roku 1989 a 1990 pred pamätníkom s vencom vďaka a so svetielkom kahanca stáli dvaja, s dnes už nebohým Michalom Hurným.

Odvtedy sa veľa zmenilo, mnoho v živote k horšiemu, ale v spomienke na tokajických martýrov k lepšiemu. Najprv sa k spomínajúcim pripojili veriaci so svojim otcom duchovným a neskôr aj Armáda SR. To dalo spomienkovým stretnutiam nový punc. Postupne začali prichádzať politici (tí najviac pred voľbami), zástupcovia obcí s podobným osudom ako Tokajík, členovia SZPB, ale aj starostovia a občania okolitých obcí.

Tak aj tohto roku sa pietnej spomienky zúčastnila delegácia ÚR SZPB, vedená predsedom Viľiamom Longauerom a aj plné autobusy členov SZPB z Vranova n/Topľou, Medzilaboriec, Prešova, Michaloviec, Starej Ľubovne a samozrejme „domácich“ zo Stropkova, Svidníka a Gíraltoviec. S príhovorom, okrem starostky Jany Medve-

covej, vystúpili zástupca MO SR, Armády SR a predseda SZPB V. Longauer. Ten odsúdil fašizmus – minulé i ten súčasný a sľúbil, že SZPB nikdy nezabudne na jeho obeť a vždy bude presadzovať myšlienku mieru a nedopustenie ďalších hrôz fašizmu.

Po príhovore sa konala tradičná panychída, v ktorej účinkovala aj Spevácka skupina Stropkovčania zo Stropkova.

Po pietnej spomienke pri guláši a teplom čaji, ktorý pre účastníkov navarili vojaci, v družných rozhovoroch bol podporený nápad zorganizovať zbierku na obnovu zemetrasením zničeného pamätníka. To skutočne zabralo a ako mi povedala pani starostka, denne prichádzajú aj keď nevelké (10–20 €) príspevky, ale ich kôпка utešene rastie.

Je to výsledok aj jej práce, ktorá sa s obrovským zánietením a nasadením starala a aj stará o obnovu a údržbu pietnych miest protifašistického odboja. Že to ozaj vidno, ukázalo aj ocenenie „Vojenský čin roka 2023“, ktoré bolo starostke Jane Medveceovej udelené a k čomu jej aj touto cestou dodatočne blahoželáme.

Ján Uhrík, foto Jozef Kušnír

Strel'ba pod Tatrami

Dňa 25. novembra oblastná organizácia SZPB v spolupráci so ZŠ s MŠ Francisciho Poprad a Okresným združením technických a športových činností regiónov Poprad uskutočnila 9. ročník súťaže o Putovný samopal ObIV SZPB Poprad.

Za účasti základných a stredných škôl sa do súťaže v strelbe zo vzduchovky zapojilo 9 škôl s 3 člennými družstvami. Súťažiacim sme v prestávke pripomenuli udalosti odohrávané sa v Duklianskom priesmyku pri oslobodzovaní Československa.

Na 1. mieste sa umiestnila ZŠ s MŠ Francisciho Poprad A, druhé skončilo CVC Poprad A, tretie druhé družstvo ZŠ s MŠ Francisciho Poprad. Putovný samopal aj ceny víťazom odovzdal tajomník oblastnej organizácie SZPB Poprad Ján Pavlovčín.

Michal Kopko

S ľuďmi je to ťažké, slobodu si dokážu va

11. novembra o 11. hodine a 11. minúte...

...sa rozozvučali zvony na evanjelickom kostole v Liptovskom Mikuláši. Pri pamätníku „Mäta“ na Vrubickej ulici, ako aj pri pomníku obeť zahraničných misií a operácií na Háji Nicovô, si predstavitelia mesta na čele s primátorom Jánom Blcháčom, členovia Oblastného výboru

i ZO SZPB na čele s Mariánom Áčom, ako aj členovia klubov seniorov i ďalší občania, pripomenuli na spomienkovom pietnom akte hrôzy a obeť 1. svetovej vojny, ako aj ďalšie vojnové konflikty pri príležitosti Medzinárodného dňa vojnových veteránov.

Mária Holušová

Členská schôdza v Kráľovskom Chlmcí

Konala sa 24. novembra a viedol ju predseda Július Ragán, ktorý privítal delegáciu oblastnej organizácie SZPB z Trebišova, konkrétne predsedu Ladislava Lippaiho a podpredsedu Alexandra Gergelya. Zároveň privítal primátora nášho mesta Karola Patakyho.

Predseda zhodnotil celoročnú prácu organizácie, ako aj účasť členov na jednotlivých akciách organizovaných oblastným výborom.

Po schôdzi sa všetci zobraли k pomníku osloboditeľov, aby si pietnym aktom uctili pamiatku vojakov Červenej armády, ktorí padli pri oslobodzovaní nášho mesta pred 79. rokmi. Spolu s nami tu boli aj žiaci našich základných škôl pod vedením svojich riaditeľov a učiteľov.

Po položení vencov sa k prítomným prihovoriли J. Ragán, L. Lippai a K. Pataky. Všetci vyslovili slová vďaky za náš pokojný život v mieri! – JR –

Oslobodenie Stropkova

28. november sa už po 79. krát stal pre väčšinu obyvateľov Stropkova najvýznamnejším dňom.

Vtedy, 28. 11. 1944, vstúpila do mesta prieskumná jednotka 3. brigády 1. čs. armádneho zboru v ZSSR pod velením ppor. Sisru a tým, že ho natrvalo obsadila, ho aj oslobodila.

Bolo to veľmi blízko nepriateľa, ktorý sa zakopal na pravom brehu Ondavy. Vojaci na oboch brehoch rieky na seba navzájom videli a príjazdová cesta do Stropkova od Medzilaboriec bola pod priamou nemickou paľbou. Prísun zásob alebo presun vojakov sa musel preto vykonávať veľmi rýchlo alebo skryte. Napriek týmto zložitým podmienkam už ľavý breh Ondavy zostal natrvalo v rukách našich vojsk a nezmenilo sa to ani po presune skoro všetkého

delostrelectva 1. čs. armádneho zboru v ZSSR k Jaslu, kde si 4 z 5 plukov vydobyli čestný názov „Jaselský“. Po ich návrate do pôvodných pozícií na Ondave sa 18. januára 1945 naplno pustili do prenasledovania fašistov a oslobodzovania ďalších slovenských miest a dedín.

Tento významný deň sme si tradične pripomenuli v Stropkove položením venca vďaka pamätnej tabuli osloboditeľom. Slávnostného zhromaždenia sa zúčastnili predstavitelia štátnej správy a samosprávy, členovia SZPB, poslanci mestského zastupiteľstva, občania mesta a po dlhšej pauze aj mnohí žiaci základných škôl. Primátor Ondrej Brendza v príhovore

pripomenul nezmyselnosť vojny, ktoré zabíjajú ľudí a ničia hodnoty. Zároveň prisľúbil, že sa mesto bude snažiť do 80. výročia SNP zrekonštruovať mierový „Park kpt. Adolfa Weinholda“, stropkovského rodáka a Hrdinu SNP. Tým sme si zároveň pripomenuli 120. výročie jeho narodenia (10. 12. 1903).

V priestoroch parku by sa mali od budúceho roka konať aj oslavy významných výročí – Dňa víťazstva nad fašizmom, Výročia SNP aj oslobodenia Stropkova. Mestský historik Ľuboslav Šmajda priblížil, najmä mladým, priebeh oslobodenia mesta aj históriu protifašistického odboja v meste a okolí. Jeho pútavé rozprávanie nenařušila ani zlyhávajúca technika, ani hukot áut na blízkej hlavnej ceste, ani vytrvalé husté sneženie.

– JN –, foto Jozef Jušník

K výročiu oslobodenia Michaloviec

V piatok 24. novembra sme sa spolu so žiakmi 8. a 9. ročníka zúčastnili na Pietnom akte kladenia vencov pri príležitosti 79. výročia oslobodenia mesta Michalovce, ktoré sa pripomína 26. novembra. Tento deň je pre nás veľmi dôležitý, pretože si v ňom uctieame pamiatku tých, ktorí bojovali za našu slobodu a demokraciu proti fašizmu.

V rámci spolupráce so SZPB v Michalovciach organizujeme pre žiakov rôzne aktivity, ktoré im pomáhajú lepšie pochopiť a vnímať dejiny 20. storočia. Napríklad besedy s pamätníkmi a veteránmi, ktorí sa zapojili do protifašistického odboja, bojovali v oslobodzovacej vojne, a ktorí nám zdieľajú svoje osobné zážitky a spomienky.

Tiež organizujeme exkurzie na historické miesta, napríklad na Duklu, kde sa odohrala jedna z najkrva-

Oblastný predseda SZPB M. Prega tvrdí, že na Ústrednom cintoríne Červenej armády na Hrádku v Michalovciach vzdali úctu 17 652 padlým vojakom Červenej armády aj škôlkari, čím pietu umocnili o 100 percent.

Pri tejto príležitosti mi bol ako učiteľke dejepisu v ZŠ J. Švermu 6 udeľený pamätný list a vyznamenanie za moju aktivitu v podpore tejto témy v rámci vyučovania a takisto za aktívnu spoluprácu s oblastnou organizáciou SZPB. Ocenenie som si prevzala od oblastného predsedu Miroslava Prega, ktorý sa mi poďakoval za moje úsilie a prácu v pripomínaní si historických udalostí, ktoré ovplyvnili naše mesto a našu krajinu.

Som veľmi hrdá a vďačná za toto ocenenie, ktoré je pre mňa nielen pocitom, ale aj povzbudením do ďalšej práce. Verím, že je dôležité, aby sme si uvedomovali, akú cenu má naša sloboda a aké hodnoty treba chrániť a rozvíjať. Preto sa snažím, aby žiaci poznali a rešpektovali históriu svojho mesta a svojho národa, a aby sa z nich stali zodpovední a aktívni občania.

vejších horských bitiek druhej svetovej vojny. Tieto aktivity majú pre žiakov veľký význam, pretože im umožňujú vidieť a cítiť históriu nielen z učebníc, ale vnímať ju aj na vlastné oči a uši.

Som presvedčená, že mojou prácou a prácou mojich kolegov dejepisárov prispievame k tomu, aby naša spoločnosť nezabudla na svoju minulosť, vážila si a chránila svoju súčasnosť a budúcnosť.

Chcem sa poďakovať všetkým, ktorí ma podporujú a spolupracujú so mnou v tejto oblasti, najmä mojim žiakom, kolegom, riaditeľovi školy a predstaviteľom SZPB v Michalovciach.

Som rada, že môžem byť súčasťou tejto komunity, ktorá si ctí a pamätá svojich hrdinov.

Učiteľka dejepisu Lucia Šuchtová

Pred odovzdaním ocenenia vzlietli holubice Gabriela Dudaša, aby zvestovali mierové poslanstvo pre ľudstvo. M. Prega a oblastný tajomník SZPB Marián Lukáč odovzdali vyznamenanie primátorovi Miroslavovi Dufincovi, bývalému učiteľovi a členovi SZPB Jozefovi Sibalovi a pamätné listy celkom 12 oceneným.

Odbojárska vatra

Už v poradí 7. ročník si mohli zapísať do kroniky organizátori Odbojárskej vetry na Švábe.

Šváb je laznička usadlosť severozápadne od Krupiny, neďaleko Žibritova. Toto miesto si pred 79 rokmi vybralo za základňu na svoje bojové akcie asi tisíc vojakov a partizánov Partizánskej skupiny Alexandra Nevského, ktorí sa postavili na odpor postupujúcej nemeckej armáde. V bojoch tu padlo aj 7 bojovníkov, ktorí tu majú pamätník.

Miestna organizácia SZPB v Krupine sa pred niekoľkými rokmi rozhodla uctiť si pamiatku padlých obrancov a samotný ozbrojený zápas počas SNP zaujímavým podujatím. Stretnutím členov SZPB s najmladšou generáciou, so žiakmi základných a stredných škôl.

Celá akcia bola veľmi dobre zorganizovaná. V jej úvode bola slávnostná časť, ktorá začala hymnou, položením vencov k pamätníku a príhovormi hostí. Potom nasledovalo zapálenie vetry.

Nasledovala branno-vedomostná súťaž štvorčlenných družstiev zúčastnených škôl. Súťažilo sa v štyroch disciplínach – v hode granátom na cieľ, v streľbe zo vzduchovky, v zdravotnickej príprave a tiež vo vedomostiach o dejinách 2. svetovej vojny a SNP.

Po vlnajšom druhom mieste sa našim žiakom podarilo v tomto ročníku zvíťaziť. Za sebou nechali aj družstvo Gymnázia A. S. Krupina, ktorému oplatili minuloročnú tesnú prehru. Na treťom mieste skončili žiaci ZŠ Bzovík, na 4. mieste ZŠ J. C. Hronského Krupina, na 5. mieste SOŠ Krupina a na 6. mieste ZŠ E. M. Šoltésovej Krupina.

Pocit víťazstva bol o to sladší, že naši žiaci mali aj podporu 9-ich členov našej ZO SZPB, ktorí sa tohto podujatia taktiež zúčastnili. Garantom celej akcie bol primár Krupiny Radoslav Vazan. Ten so svojimi spolupracovníkmi z MÚ zabezpečil občerstvenie pre všetkých účastníkov v podobe pagáčov, lepňov a chutného gulášu. Na stoloch nechýbala minerálka ani káva, a tak sa mohli všetci pri rozprávaní aj občerstviť.

Pekné počasie využili viacerí aj na prechádzku po blízkom okolí a oboznámenie sa s históriou Švábu.

Ján Slosiarik

SZPB sa konsoliduje

6. novembra sa v Múzeu SNP v B. Bystrici konalo zasadnutie ObIV SZPB Banská Bystrica, rozšírené o predsedov základných organizácií. Rokovania sa zúčastnil aj predseda SZPB Viliam Longauer.

Správu o činnosti predsedníctva a ďalších úlohách predniesol oblastný predseda Ján Pacek. Zdôraznil v nej, že napriek zložitým podmienkam sa oblastnej organizácii podarilo splniť všetky stanovené úlohy. Osobitnú pozornosť venoval informácii o priebehu XVIII. zjazdu SZPB a vývoju po ňom. Konštatoval nielen to, že postupne sa darí upokojovať situáciu vo Zväze, ale aj, že sú vytvorené podmienky na ďalšiu úspešnú činnosť oblastnej organizácie.

V ďalšom Ján Pacek načrtnul úlohy, ktoré Banskobystričanov čakajú. V najbližšom období to budú hodnotiace členské schôdze ZO SZPB, ďalej príprava a uskutočnenie podujatí v rámci osláv 79. výročia oslobodenia mesta Banská Bystrica a ukončenia 2. svetovej vojny, ale predovšetkým oslavy 80. výročia vypuknutia SNP a v rámci nich už tradičné Stretnutie generácií na Kališti.

Oblastný predseda tiež vyjadril presvedčenie, že v dôsledku zmeny politického vedenia štátu bude mať Zväz priaznivejšie a dôstojnejšie podmienky na svoje pôsobenie, ako najvýraznejšej organizácie uchovávajúcej pamiatku bojovníkov proti fašizmu.

Predseda SZPB Viliam Longauer prítomných oboznámil so súčasnou situáciou v SZPB. Zdôraznil, že vedenie Zväzu uskutoční všetky potrebné kroky na to, aby organizácia naďalej úspešne pôsobila v spoločnom úsilí v boji proti prejavom fašizmu a nacizmu v súčasných podmienkach tak, ako to určujú aj Stanovy SZPB.

Štefan Horváth, podpredseda ObIV SZPB Banská Bystrica

So ctou spomíname

Na poliach flámskych kvitnú maky divé, rad za radom lemujú biele kríže clivé. Tu ležíme...

Aj týmito slovami sme si v Revúcej pripomenuli poslednú salvu a podpis prímeria v Compiègne, ktorý ukončil 1. svetovú vojnu.

Podujatie na cintoríne zorganizovala ZO SZPB generála Viesta pod vedením predsedu Jána Kochana, spolu s mestom Revúca a miestnou ZO JDS. Pietna spomienka sa začala zvončením

zvonov o 11. hod. a 11. min., príhovorom Juraja Genčanského a prednesom básne študentov Gymnázia M. K. v Revúcej Niny a Patrika. Tí vo svojej tvorbe vyzdvihli dôležité poslanstvo mieru: „Strážme si mier tak, ako ho máme, aby už vážne nikdy neprišiel ďalší konflikt, v ktorom by sme straty počítali nie v miliónoch, ale v miliardách...!“

Po položení červených makov a zapálením kahancov na hroby padlých sa účastníci presunuli do starého cintorína, kde primátor Július Buchta predniesol príhovor pri hrobe legionára Antonína Doležela, ktorý padol pri Revúcej v roku 1919. Odtiaľ sme sa vydali k pomníku na námestí, kde sa pietna spomienka skončila položením kvetov a horiaceho kahanca.

Česť pamiatke všetkým padlým, ktorí obetovali svoje životy.

Hilda Puterová

Tradičné Povstalecké Vianoce v B. Bystrici

Záverečným podujatím v každoročnom pláne bankobystrickej oblastnej organizácie SZPB býva kultúrno-spoločenské stretnutie s názvom Povstalecké Vianoce, ako úprimné poďakovanie za celoročnú aktivitu členov.

Tohto roku pripadlo na pondelok 4. decembra, kedy sa v priestoroch Národného domu zišlo 135 zástupcov ZO SZPB (z celkového počtu 1 464 členov). Pravá zima ešte podčiarkla adventný čas, čím dotvorila príjemnú spoločenskú atmosféru.

Hovorí Roman Malatinec, ktorého môžeme vidieť na takmer všetkých protifašistických podujatiach v kraji. Nedávno sme ho videli aj na „Partizánskej prehliadke“ v Detve.

Podujatie otvoril a všetkých privítal oblastný predseda Ján Pacek, po ňom sa prihovoril poslanec NR SR a podpredseda BBSK Roman Malatinec. Ten zdôraznil dobrú spoluprácu oboch subjektov, najmä pri organizovaní Stretnutia generácií na Kališti.

Potom už všetkých potešilo vystúpenie detského folklórneho súboru Matičiarik, ktorý si pripravil tematicky ladený program k nadchádzajúcemu vianočnému obdobiu. K spoločenskej atmosfére prispelo duo muzikantov M+R Band,

Jana Borgulová, foto František Bruchánik

Naša protifašistická nádej – Matičiarik.

„Veľká hodina“ v réžii Novozámčanov

105. výročie vzniku ČSR si členovia SZPB v Štúrove pripomenuli 2. novembra spolu so študentami Gymnázia v Štúrove pri pamätníku padlých legionárov na starom cintoríne počas tzv. Volnej hodiny, ktorú organizujeme pre žiakov a študentov pri významných udalostiach na pamätných miestach.

Predseda Historicko-dokumentačnej komisie Jozef Slabák v úvode oboznámil študentov s históriou vzniku pamätníka, ktorému v 1970-tych rokoch hrozil zánik z dôvodu neudržaného stavu. V máji 1990 aj jeho pričinením bol cintorín a pamätník

úplne rekonštruovaný do dnešnej podoby a tunajší padlí identifikovaní.

Po historickej vsuvke predseda oblastného výboru SZPB Jozef Maruňič v príhovore zvýraznil vznik ČSR po rozpade Rakúsko-Uhorskej monarchie a spoločný záujem Čechov

a Slovákov žiť v spoločnej republike.

Stretnutia sa zúčastnili dve triedy študentov štúrovského Gymnázia, ktorí so záujmom sledovali informácie o okolnostiach, ktoré viedli k vzniku ČSR.

Členovia ZO SZPB v Štúrove si ukončenie Veľkej vojny, Deň červených makov, pripomenuli i pri pamätníku obetí 1. sv. vojny, ako aj v okolitých obciach.

- JM -

Vzdali sme úctu vojnovým veteránom

Pietnou spomienkou pri príležitosti Medzinárodného dňa vojnových veteránov na vojenskom cintoríne Petržalka – Kopčany v Bratislave, kde je pochovaných 331 vojakov rôznych národností, sme si 11. novembra uctili pamiatku vojnových veteránov. Po položení vencov sa k účastníkom prihovorili prezidentka SR Zuzana Čaputová, predseda NR SR Peter Pellegrini a podpredseda vlády a minister obrany SR Robert Kaliňák.

Prezidentka SR v príhovore vyzdvihla dôležitosť ochrany mierového spoluzitia krajín a národov. „Práve na historickej skúsenosti z prvej a druhej svetovej vojny vyrástol projekt mierového spoluzitia krajín a národov Európy. Sme povinní chrániť mierové spoluzitie a hodnoty, na ktorých je založené,“ konštatovala.

Predseda NR SR poukázal na hrdinstvo padlých vojakov a pripomenul, že keď sa 1. sv. vojna skončila, ľudstvo si myslelo, že sa z toho poučilo. Nepoučilo, lebo sme boli svedkami ešte ničivejšej 2. sv. vojny. Vyzval, aby sme veľmi otvorene a úprimne hovorili na všetkých úrovniach, čo spôsobuje vznik vojen a urobili všetko preto, aby sme neboli svedkami nedajbože 3. sv. vojny.

Podpredseda vlády a minis-

ter obrany SR pripomenul, že byť vojakom je najmä poslanie. „Dnes tu stojíme, aby sme sa inšpirovali príbehmi minulosti pre našu budúcnosť,“ poznamenal.

Deň výročia ukončenia prvej

svetovej vojny si svet pripomína 11. novembra ako Medzinárodný deň vojnových veteránov. Štyri roky trvajúci konflikt ukončilo prímerie, ktoré bolo podpísané 11. novembra 1918 o 11. hod. a 11. minúte v reštauračnom vozni francúzskeho generálneho štábu v lesíku neďaleko severofrancúzskeho mesta Compiègne. Symbolom veteránov je kvet vlčieho maku.

Text a foto: Vladimír Dobrovíč

Prezidentka SR Z. Čaputová, predseda NR SR P. Pellegrini a podpredseda vlády a minister obrany SR R. Kaliňák ešte pred začiatkom pietneho aktu sa zúčastňujú s vojnovými veteránmi.

Exkurzia do Uhrovca

Po júrovej návšteve Uhrovca a Bojníc členmi ZO SZPB Dobrá Niva, sme sa rozhodli zorganizovať návštevu týchto miest aj pre žiakov ZŠ s MŠ J. S. Ne-resnického v Dobrej Nive..

Najskôr sme navštívili múzeum v Bánovciach nad Bebravou venované Partizánskej brigáde Jána Žižku, ktorá operovala v priestoroch Jankovho vrška a celej Uhroveckej doliny.

V Uhrovci sme sa rozdelili

do dvoch skupín. Postupne sme navštívili rodný dom E. Štúra a A. Dubčeka a potom aj Uhrovecké múzeum, ktoré je venované histórii obce a jej okoliu. Sú tam vystavené viaceré predmety, ktoré používali naši predkovia a dotvárajú nám náš pohľad na časy minulosti.

Riaditeľka múzea Elena Beštová nás potom všetkých sprevádzala aj cestou na Jankov vršok. Otvorila nám vnútorné

priestory mohyly, v ktorých sú umiestnené urny s pozostatkami padlých partizánov. Položili sme sem veniec a pozreli si aj fotodokumentáciu, týkajúcu sa tohto pamätného miesta.

Popoludnie bolo venované návšteve Bojníc. Naše kroky viedli k vyhladkovej veži Čajka v oblakoch. Niektorí z nás vystúpili až na jej vrchol. Keďže nám počasie prišlo, videli sme z nej nielen Bojnice a celú Prievidzu, ale aj dolinu Hornej Nitry.

Ján Slosiarik

Netradičná členská schôdza ZO SZPB

Dňa 18. novembra 2023 zišli sa členovia ZO SZPB v Čirči na členskej schôdži, ktorá sa konala na obecnej úrade. Po otvorení a privítaní predsedom Michalom Kubom sme najskôr diskutovali o súčasných úlohách v ZO SZPB.

Predseda ObV SZPB Václav Homišan zoznámil členov s celkovou situáciou v SZPB po XVIII. zjazde a s úlohami ObV SZPB plánovanými do konca roka 2023 a na celý rok 2024. V diskusii sa členo-

via zhodli podporovať ďalšie aktivity SZPB a kriticky sa vyjadrili o odídencoch, ktorí si založili organizáciu Slovenské protifašistické hnutie.

Po tomto sme sa všetci zapojili do súťaže v strelbe zo vzduchovky a v hode granátom na cieľ v blízkom amfiteátri, ktorú pripravil riaditeľ ZŠ Milan Varchola spoločne so starostom Michalom Didikom. V ďalšom každý ocenil tri najlepšie výtvarné práce žiakov základnej školy k SNP, ktoré predstavila

učiteľka a zároveň tajomníčka výboru ZO SZPB pani Tatiana Varcholová. Pomoc pri ďalšom organizovaní súťaží v strelbe pre ZŠ prisľúbil podpredseda ObV SZPB Peter Kober.

Potom členská schôdza pokračovala a skončila prijatím uznesenia. Naši členovia odchádzali z tejto schôdzy spokojní a s dobrou náladou. Vyskúšali sme si novú formu a dúfame, že aj takto pritiahneme do SZPB mladú generáciu.

- VH -

Výzva z Prešova: Spájajme sa na platforme antifaašizmu!

Predsedníčke 8. ZO SZPB v Prešove Tatiane Kazimi sa tento rok podarilo získať 12 nových členov. Všetci sú pokračovatelia protifašistického odboja po svojich rodičoch a starých rodičoch. Mnohí vraj ani netušili, že naša organizácia existuje.

Tatiana Kazimi o súvislostiach hovorila aj na členskej schôdzi. Uviedla, že „práve naša nevedomosť umožňuje postupné prepisovanie dejín a že ak to takto pôjde ďalej, tak z osloboditeľov urobíme okupantov a z okupantov osloboditeľov. No a z kolaborantov obete“.

Dnes je v móde nezmyselné odstraňovanie a poškodzovanie sôch, pamätníkov a tabúl našich osloboditeľov. „Môže vás byť dva a pol, ale ak sa rozhodnete demolovať pamätník napr. červenoarmejcom, tak si vyslúžite pozornosť médií a mohutný potlesk liberálnej kaviarne,“ podtrhla.

„Kde sme urobili chybu, že potomkovia fašizmu sa mobilizujú a potomkovia slovanského protifašistického odboja žijú v nezáujme o súčasné dianie,“ opýtala sa a dodala, že „som presvedčená, že o čo intenzívnejšie budú útoky na objektívne dejiny, o to viac by malo byť počuť hlas SZPB na verejnosti. Mali by sme byť majákom pre všetkých, ktorí vedia, že Červená armáda, 1. čs. armádný zbor v ZSSR, 1. čs. armáda na Slovensku, čs. vojsko vo V. Británii a všetci slovanskí partizáni si zaslúžia našu stálu úctu a vďaku“.

„Nemali by sme tiež strácať zo zreteľa, že spomienka na protifašistický odboj by sa nemala obmedziť len na každoročné kľaňanie sa pamätníkom. Spomienka naň je pre nás predovšetkým monumentálnou mozaikou zloženou z desiatok tisíc príbehov jednotlivcov – hrdinských skutkov, obetí, tragédií či utrpení. Mozaikou, z ktorej môžete na každom kamienku priblížiť históriu protifašistického odboja v tom-ktorom regióne, či ukázať dnešnej generácii, čo to obnášalo povstať proti fašistickej a nacistickej mašinérii.“

Napríklad jedna z našich partizánok Viola Valachová sa do SNP zapojila ako 15-ročná. So zbraňou v ruke! Koncom septembra 1944 v jednej z dedínok dolného Turca granátom zneškodnila auto s tromi nacistickými dôstojníkmi zo zväzku Schill.

Obdivuhodná odvaha a odhodlanie mladého človeka tých čias. No podobné príklady nájdeme v každom regióne. Tak prečo ich nevyužiť a aj s ich pomocou priblížiť poznatky o udalostiach, ktoré sú pre Slovensko kľúčové?

Chcela by som tiež poukázať na naše bohatstvo, ktoré máme v našich oblastných kanceláriách a archívoch. Sú to tieto historické prihlášky členov odboja, v ktorých podrobne popisujú svoju účasť v ňom i o útrapách v zajateckých a koncentračných táborech. Všetko sú to príbehy našich predkov, ktorých sme pokračovateľmi. Preto ak nechceme, aby sa antifaašizmus vytratil spolu s členmi SZPB, tak musíme hľadať cesty a spôsoby, ako ho prenášať na ďalšie generácie,“ uviedla Tatiana Kazimi.

- r -

Spomienka na hrdinu

Pri príležitosti 80. výročia úmrtia Jána Nálepku členovia trebišovských základných organizácií SZPB v pondelok 20. novembra 2023 si zapálením sviečok uctili pamiatku tohto hrdinu pri pamätníku v priestoroch vojenského útvaru nesúceho čestný názov „Vojenský útvar Jána Nálepku“.

Ján Nálepka padol pri oslobodzovaní ukrajinského mestečka Ovruch 16. novembra 1943. Pri železničnej stanici ho zasiahla paľba z guľometu, ako aj črepina z míny. „Bite vrahov!“, sta-

čil zaveliť a vzápätí zraneniam podľahol.

Spolu s ďalšími štyrmi Slováckmi bol pochovaný v miestnom parku. Za hrdinstvo pri plnení bojových úloh a za zvláštne zásluhy o rozvoj partizánskeho hnutia udelila sovietska vláda v máji 1945 Jánovi Nálepkoovi, ako jedinému Slováckovi, titul Hrdina Sovietskeho zväzu.

Prezident SR Rudolf Schuster menoval v máji 2004 Jána Nálepku do hodnosti brigádneho generála. Česť jeho pamiatke.

Alexander Gergely

Spomienka na partizánsku brigádu „Čapajev“ v Petrovciach a najbližšom okolí

Prví partizáni sa v lesoch nad Petrovcami objavili začiatkom jesene roku 1943. Stretli sa na lúke Lysá s Ondrejom Gdovinom, ktorý počas 1. svetovej vojny bojoval na ruskom fronte. Boli to sovietski dôstojníci Kosťa Bystrov a Dimitrij Portgaňov. O pár dní nato sa zoznámili s miestnym učiteľom Ľudovítom Dubinským a vládnym komisárom obce Jurajom Rozkošom.

V tom čase sa v lesoch nad obcou Matiaška organizovala partizánska skupina pod vedením Štefana Kubíka. K nej sa pridali aj títo sovietski dôstojníci. Keď v marci 1944 prišiel na východné Slovensko Ľudovít Kukorelli, partizánsky oddiel už mal 20 členov. Začiatkom marca 1944 sa partizáni presunuli z lesov pri Matiaške do Slánskych vrchov nad obec Petrovce. Na novom stanovišti, na lúke „za Harbom“ mali postavené dve zemľanky. Tu zotrvali až do polovice apríla 1944.

V tom čase prichádzali k odlietaniu stále noví ľudia, väčšinou zajatci z nemeckých koncentračných táborov. Po reorganizácii koncom marca 1944 sa jeho veliteľom stal Ivan Kononovič Baluta a náčelníkom štábu Ľudovít Kukorelli. Z obáv pred vyradením sa oddiel presunul v polovici apríla 1944 do Čergovského pohoria na horu Búč pri obci Kríže a až tam sa z neho stal zväzok (či brigáda, čo sú rovnocenné vojenské výrazy) „Čapajev“.

V polovici júna 1944 sa „Čapajevovci“ vrátili do Slánskych vrchov. Usadili sa v priestore nad lúkou Lysá, kde zotrvali až do 9. septembra 1944. Ich počty

sa neustále zvyšovali a súčasne sa zintenzívňovala aj ich odbojová činnosť.

Brigáda „Čapajev“ operovala na značnej časti východného Slovenska. Medzi jej najúspešnejšie bojové akcie patrilo prepad nemeckej autokolóny pri obci Šarišský Štiavnik 6. augusta 1944, prepad finančnej a pohraničnej stráže v Kalinove a vojenskej stráže v Radome, prepad žandárskej stanice v Pečovskej Novej Vsi 14. júna 1944.

Dňa 27. júla 1944 Čapajevovci zneškodnili dve nemecké autá medzi obcami Matiaška a Remeniny, 6. augusta 1944 vyhodili železničnú trať na úseku Košice – Kysak, následkom čoho bol vykoľajený vlak naložený vojenskými autami a výzbrojou.

Dňa 9. augusta 1944 deštruktívnu akciou na tejto trati bol vyhodnený železničný most v Kostolnoch. Na tejto akcii mal významný podiel aj občan Petrovci Ján Čurlík, v tom období vojak slovenskej armády, teda jednotky, ktorá strážila uvedený most. Ján Čurlík následne prešiel ku partizánom, kde sa stal ich hlavným zásobovačom.

Udalosti posledných augustových dní roka 1944, kedy vr-

cholili prípravy na celonárodné povstanie, nabrali rýchly spád i na východnom Slovensku. Rušno bolo aj v partizánskych obciach Petrovce, Hermanovce, Matiaška, Zlatá Baňa i v mestechku Hanušovce. Po vypuknutí SNP „Čapajevovci“ vyhodili do vzduchu jedno pole železničného viaduktu v Hanušovciach, obsadili Dežofiovský kaštieľ, v ktorom mala slovenská armáda intendantný sklad. Zásoby zo skladu partizáni vyviezli do hôr za pomoci furmanov z Petrovci a okolitých obcí.

Koncom augusta 1944 partizáni prepadli pred veľkou železničnou stanicou Hanušovce vlak a následne zajali 28 vysokopostavených nemeckých dôstojníkov, ktorých vyviezli do hôr a po partizánskom súde ich popravili.

Posledné tri dni pred hrôzoustrašným 7. septembrom 1944 Petrovčania žili vo veľkom strachu a napätí. Partizáni na čele s Ľudovítom Kukorellim organizovali obranu svojich pozícií, posilňovali stráže, do ktorých zaradili aj bojaschopných Petrovčanov. Dňa 7. septembra 1944 zaútočili na partizánsku základňu v Slánskych vrchoch nemecké vojská z viacerých smerov. Z Prešova smerom na Zlatú Baňu, z Bystrého smerom na Hermanovce, od Vranova smerom na Banské a z Hanušovci smerom na Petrovce. Občania obce si útekem do hôr zachraňovali holé životy.

V ten istý deň bola obec Pe-

Túto zástavu hrdo nesú počas Výročia SNP mnohí potomkovia Čapajevovcov. Medzi mimoriadne hrdých nositeľov ich tradícií patrilo aj neb. Peter Kasarda (druhý vpravo). Hrdo sa k tradícii hlási aj neter Ľudovita Kukorelliho.

trovce nemeckými vojakmi vypálená. Popolom ľahlo vyše 30 rodinných domov a mnoho hospodárskych stavieb. Počas útoku na partizánov zahynuli dvaja miestni občania Ján Repjak a Ondrej Balog. Pri ústupe do hôr padli aj traja partizáni, dvaja na Osičove a jeden na Košariskách. Nemci zajali a následne odviekli na gestapo do Prešova 8 Petrovčanov, Jána Baloga, Michala Baloga, Juraja Baloga, Andreja Čurlíka – Peržela a jeho syna Andreja, Ľudovíta Dubinského, Michala Petera a Jána Gdovinu, ktorého po ťažkom výsluchu odviekli do koncentračného tábora. Do konca vojny bol väznený v štyroch koncentračných táboroch a za-

chránil sa útekem z vlakového transportu do anglo-americkéj zóny pri nemeckom Ruckeri.

V Petrovciach sa do protifašistického odboja zapojila skoro každá rodina. Pomáhali partizánom potravinami, šatstvom, liekmi i ako partizánske spojky. V mnohých rodinách počas vojny prechovávali občanov židovskej národnosti.

Po vypálení obce nastali pre jej obyvateľov veľmi ťažké časy. Pred nastávajúcou zimou si zhotovovali provizórne obydlia. Vyťažené oslobodenie prišlo po štyroch mesiacoch utrpenia nadránom 19. januára 1945. Slobodu obci priniesol 4. UF pod velením generála I. J. Petrova.

ZO SZPB Petrovce

Ako vyčíňali Horthyho fašisti v Čiernom Potoku

Dňa 4. 11. 1944, päťdesiat dní pred oslobodením obce Hodejov (kam patrila aj osada Čierny Potok) od okupácie fašistickým Maďarskom, odviekla jeho soldateska z neho a ďalších osád Hodejova – Úsvit, Durenda, Hodoš, Gemerček a z Gortvy-Hajnáčky celkom 15 Slovákov do zberného koncentračného tábora Dachau.

13-tich popravili v marci 1945 v koncentračnom tábore Flossenbug, ďalší zo-

mrel dva týždne po návrate. Jediný, ktorý tieto hrôzy prežil, bol E. Matušiak, ktorý ro-

bil v koncentráku tlmočníka a pomocníka v sklade.

Po založení ZO SZPB v obci Čierny Potok v roku 2005 si každoročne členovia a hostia pripomínajú túto udalosť kladením kvetov a vencov k pamätníku tejto udalosti a týchto obetí.

Stalo sa tradíciou, že v posledných rokoch sa pietneho zhromaždenia pravidelne zúčastňujú aj zástupcovia Klubu výsadkárov z Martina a ZO SZPB plk. Márie Pelcovej z Martina Ján Gordík a Božena Repková.

Po položení vencov a kvetov, po privítaní potomkov obetí tohto fašistického zverstva, rodín Becherovcov, Golanovcov, Šufliarskych, Gondášovcov, Kapcovcov... a po príhovore predsedu ZO SZPB armádneho generála L. Svobodu v Čiernom Potoku Jozefa Pupalu, evanjelický pastor Marián Bodolló krátkou modlitbou vzdal úctu obetiam a pripomenul, že, žiaľ, aj dnes sme svedkami vojnového besnenia, počas ktorého umierajú stovky a tisíce nevinných ľudí a páchajú sa veľké škody na majetku na neďalekej Ukrajine, v Sýrii, Jemene...

Na záver pietneho zhro-

maždenia odzneli štátne hymny SR a RF.

Po skončení spomienkového podujatia a krátkom občerstvení, pokračovali členovia a pozvaní hostia v rokovaní členskej schôdze, na programe ktorej bolo aj odovzdanie štyroch členských legitimácií novým členom. Od ďalších dvoch boli prihlášky za členov SZPB prijaté.

Členská schôdza zvolila Mariána Bodollóa za druhého podpredsedu ZO SZPB a zároveň aj za člena oblastného výboru SZPB v R. Sobote. Doterajší člen oblastného pléna a jeho predsedníctva J. Pupalu sa tejto funkcie vzdal kvôli veku a zdravotným problémom.

Členská schôdza schválila aj plán činnosti na rok 2024.

Po diskusii a schválení uznesenia rokovanie pokračovalo neformálnou debatou, pri ktorej si všetci dopriali koláčiky a zákusky od členiek organizácie.

- JP -

Historicky vôbec prvá regulárna a rýdzo slovenská protifašistická jednotka nebola vytvorená u nás, ale... ...v srbskej Vojvodine!

Bola to vojenská jednotka vojvodinských Slovákov – Jánošíkova rota a vznikla v rámci Prvej vojvodinskej partizánskej brigády v novembri 1943.

Iniciátorom jej vytvorenia bol vtedy 20-ročný Slováčok zo slovenskej obce Hložany, juhoslovenský vlastenec a komunista Jozef Marčok, ktorý si vyslúžil ilegálny partizánsky prídomek Dragutin.

A hoci zomrel ako 23-ročný 7. mája 1944, už vtedy bol známy ako bojovník s veľkými skúsenosťami ilegálneho pracovníka pri organizovaní juhoslovenského protifašistického odboja, do ktorého sa zapojil tri dni po jeho vypuknutí, teda 7. júla 1941.

Už vtedy si zabezpečil významné miesto v rodiacej sa vojvodinskej ľudovej tlači a v celkovej sústave vzdelávania veľiteľov partizánskych jednotiek a ich politických pracovníkov, ako aj pri mobilizovaní a usmerňovaní Slovákov Vojvodiny.

Takým zostal až do 7. 5. 1944, keď počas májovej fašistickej ofenzívy proti partizánskym jednotkám a ľudu historickej oblasti Srijem, bol odhalený jeho úkryt. Jozef Marčok – Dragutin však necúvol, nevzdal sa a dodržal protifašistickú zásadu nepadnúť živý do nepriateľských rúk. Radšej skoncoval sám s vlastným životom.

Kto bol Jozef Marčok – Dragutin?

Narodil sa v roku 1921 v malej slovenskej obci Hložany v okrese Bácsky Petrovec. Po základnej škole navštevoval slovenské gymnázium a bol vskutku výborným a umelecky nadaným študentom. Osobitne ho lákala hudba, krásne hral na husliach a oduševňoval ho vtedy populárny operný spevák Fjodor I. Šaljapin.

Od väčšiny svojich vrstovníkov sa odlišoval tým, že ho vôbec nebavil šport. Zato okrem hudby sa vo voľných chví-

Titov partizán Jozef Marčok.

fach venoval literatúre, divadlu a maliarstvu.

V gymnaziálnych rokoch plánoval študovať hudbu, no nakoniec nastúpil do námornej akadémie. Tým, ktorí tomuto jeho kroku nerozumeli, to po mníchovskom diktáte (až 70-tisíc juhoslovenských vlastencov chcelo prísť Čechoslovákovi na pomoc – pozn. Bojovník) vysvetľoval tak, že „do vojny sa nejde s lýrou a gitarou, ale s puškou v ruke“.

Aprílová porážka juhoslovenskej armády v roku 1941 prekazila Jozefovi Marčokovi štúdiá. Vrátil sa teda do rodiska s presvedčením, že bude pokračovať v boji. Začal študovať marxistickú literatúru, Leninove diela, stal sa členom Komunistickej strany Juhoslávie (KSJ) a zapojil sa do vojenských „desatin“. Tým sa stal organizátorom ilegálnych protifašistických aktivít. Nielenže písal a rozširoval vlastenecké a protifašistické heslá, ale zapojil sa aj do najväčšej sabotážnej akcie v tomto prostredí – do pálenia konope. Petrovsko-hložianska protifašistická skupina vtedy zapálila tri konopné továrne v samotnom Petrovci, čím maďarským okupantom zapríčinila škodu vo výške 350 tisíc pengő.

Okupant však zakročil rázne. Podarilo sa mu odhaliť ilegálnu organizáciu a nemilosrdne s ňou zúčtoval. Na šibeniciach odvislo osem mladých životov, z toho šiesti Slováci z Petrovca a dvaja Srbi, organizátori protifašistického hnutia z okresu Novy Sad a Bečež. Poprava sa konala v Báčskom Petrovci 28. októbra 1941. Ďalšie desiatky odbojárův boli odsúdené na dlhodobé žaláre.

Jediný, kto nepadol do rúk fašistom...

...bol Jozef Marčok, ktorému sa podarilo dostať do Srijemu, do obce Ilinci, kde pôsobila silná stranícka organizácia.

Tu pracoval v hlbokoj ilegálite na rozvoji národno-osloboditeľského hnutia. Založil ilegálnu partizánsku tlačiareň a na cyklostyle vydával ilegálne letáky, oznamy, vyhlášky a pod.

Nakoniec sa tu zrodili aj noviny Sloboda. Dragutin bol nielen autorom ich textov, ale aj pisárom, technikom a kolportérom. V roku 1942 pobudol aj v Bosutskej rote, kde vykonával funkciu zástupcu politického komisára.

Avšak už v jeseni 1942 sa vracia do Šidu a stáva sa členom okresného výboru KSJ. Ako politický terénny pracovník sa presúval v noci, navštevoval stranícke organizácie, organizoval a zakladal národno-oslobodzovacie výbory a pod. Pri tejto aktivite mu poslúžili aj dva falošné osobné preukazy na mená Josip Selenič z Adaševiec a Slavko Filipovič z Virovitice. Politická schopnosť a skúsenosť, ako aj pochopenie podstaty národnooslobodzovacej vojny, umožnili Dragutinovi stať sa členom Agitpropu, čo bolo agitačno-propagačné oddelenie Hlavného štábu národno-oslobodzovacieho hnutia Vojvodiny.

Jozef Marčok – Dragutin vynikal ako prednášajúci politických a vojenských kurzov,

v ktorých partizánski bojovníci získavali komplexnejšie vzdelanie v oblasti politicko-spoločenských vied, oboznamovali sa s platformou protifašistického odboja a pripravovali sa na plnenie úloh v bojových jednotkách a v zázemí.

Pováčšine to boli mladíci, ktorým úprimné ľudské slová Dragutina doliehali k srdcu: „Súdruhovia, vaše jednotky vás sem vyslali preto, aby ste sa politicky zdokonalili. Získané vedomosti prenesiete na ostatných bojovníkov. Každá praktická vec musí mať aj teoretický

armády bojovníkov za oslobodenie všetkých našich národov (...) Slováci budú hrdí na svoju junácku rotu Jura Jánošíka a čoraz vo väčšom množstve budú vstupovať do radov nášho hnutia, ktoré je teraz už aj ich, snažiac sa svoju rotu zväčšiť na batalión i viacej...“

Slová a želanie mladého vlastenca sa uskutočnili, pretože 11. novembra 1944 bola v Báčskom Petrovci založená Slovenská brigáda, ktorú za jej bojové úspechy premenovali na XIV. vojvodinskú slovenskú údernú brigádu.

Partizáni IV. čiernohorskej partizánskej brigády.

podklad. Tak i náš boj má svoju politickú líniu... Učiť sa je treba, je to nutnosť. Prax bez teórie je slepá! Musíme dôkladne poznať ciele nášho boja, musíme vidieť za čo bojujeme a ako máme bojovať...“

Primárne postavenie v odboji Slovákov

Je nemožné písať o účasti sriemskych Slovákov v národnooslobodzovacej vojne, o založení prvej regulárnej vojenskej jednotky vojvodinských Slovákov – Jánošíkovej roty, ako aj o písanom slove v slovenčine, ktorým sa vysvetľovali ciele nášho boja a vplývalo na obyvateľstvo, aby sa aktívne zapájalo do odboja bez toho, aby nebolo vyzdvihnuté primárne postavenie Jozefa Marčoka – Dragutina.

Jozef Marčok – Dragutin písal o slovenskej jednotke v partizánskej tlači v slovenčine i v srbštině, čím rozširoval pravdu o oslobodzovacom boji, vplýval na orientáciu a náladu obyvateľstva, pestoval a utužoval v boji rodiače sa bratstvo a jednotu našich národov a národností.

Zrod XIV. vojvodinskej slovenskej údernej brigády

V jednom článku v Istine (Pravda), ktorý bol preložený aj do slovenčiny v partizánskej tlači napísal: „Tak aj Slováci, ktorí vo väčšine žijú vo Vojvodine, na dôstojný spôsob vstúpili do

Tá do svojich šikov pojala vyše 2400 bojovníkov – Slovákov. Žiaľ, neúprosný osud neumožnil Jozefovi Marčokovi – Dragutinovi stať sa svedkom tejto historickej udalosti.

V poslednom období života...

...sa Dragutin venoval partizánskej tlači. Písal do novin Naša borba (Náš boj), Slobodna Vojvodina a Istina, kde bol aj redaktorom. Logicky z toho vyplýva, že byť vtedy redaktorom najpopulárnejších novin v Srijeme mohol byť iba človek, ktorý ovládal teóriu i prax, ako aj ciele protifašistického odboja. Jozef Marčok – Dragutin sa stal vôbec prvým redaktorom významnejších partizánskych novin ako predstaviteľ jednej z národností vo Vojvodine. Vydobyl si tu aj svoju rubriku „Pre našich Slovákov“, po slovensky uverejňujúcu správy, články a listy čitateľov.

Jeho články boli uverejňované aj v novinách Nedeljni pregled (Týždenný prehľad), taktiež na stránke venovanej Slovákom. Mali však priaznivú odozvu medzi všetkými čitateľmi Srijemu, pretože informovali nielen o hrdinskom protifašistickom odboji Slovákov, no boli aj silným mobilizačným faktorom zapojenia sa ďalších do celonárodného protifašistického odboja.

Samuel Jovankovič
predseda Zväzu Slovákov z Juhoslávie

Titovi partizáni, antifašisti.

Poznatky o oslobodení okolia Sobraniec

Počas toho, ako sa blížil front, začali sa radiť zodpovední v miestnej farnosti o prípadnom úkryte pre obyvateľstvo, čo znamenalo vytipovať vhodné kryty.

Vzhľadom na výšku a jednoduchú viditeľnosť chrámov či škôl, nebolo možné tieto stavby na ukrývanie ľudí pripraviť. Kým nemeckí vojaci obsadili domácnosti bežných ľudí, v polovici októbra 1944 opúšťali Sobrance úradníci maďarskej národnosti. To sa už blížila 18. armáda genpor. Jevgenija Petroviča Žuravľova. S Nemcami sa stretla 28. októbra 1944, pričom sa bojovalo do 23. novembra 1944, kedy sa podarilo preraziť ich blokádu.

Nemci mali v Sobranciach usídlenú tajnú službu. V deň vypuknutia SNP k nej pribudol veliteľský stan armádnej skupiny Heinrichi, zložený z 1. nemeckej tankovej armády a 1. kráľovskej maďarskej armády. Zatiaľ čo sa pomaly končil október 1944, Červená armáda v spolupráci s 1. čs. armádnym zborom v ZSSR sa dostala na líniu Dukliansky priesmyk-Habura-Ruské-Sobrance-Čop, vďaka čomu bolo oslobodené priľahlé územie počas ich vyše tisíc km postupu.

Dňa 28. októbra 1944 dosiahli oslobodenecké vojská Sobrance. Čelili tu opevnenému nepriateľovi a tak sa utiahli do vykopaných zákopov, kde čakali na zásobovanie. Červená armáda zaútočila delostrelectvom na mesto z územia dedín Koňuš a Porúbka. K oslobodeniu Sobraniec došlo dňa 23. novembra 1944 zásluhou 11. a 107. gardového streleckého zboru v blízkosti mesta, vrátane vojsk Červenej armády dislokovaných na južných úbo-

čiach pohoria Vihorlat, za spolupráce 18. armády, už pod velením genpor. Antona Josifoviča Gastiloviča, ako aj 1. gardovej armády 4. UF generála Andreja Antonoviča Grečka.

Zachovali sa jeho spomienky:

„Na začiatku operácie pôsobila na úseku pred 1. gardovou armádou v prvom slede 254. pešia, 97. a 101. horská pešia, 100. ľahká pešia divízia, 82. divízna skupina, 582. ochranný prápor, prápor maďarskej 2. horskej pešej brigády a 500. trestný prápor, posilnený tromi oddielmi samohybných diel a 101. oddiel samohybných diel zo zálohy najvyššieho velenia.

Dňa 18. novembra dostala 1. gardová armáda túto úlohu: 107. a 11. strelecký zbor prelomia nepriateľskú obranu na úseku Ruskovce-Komárovce, zničia tu nepriateľa, zaútočia v smere Michalovce-Čemerné, dobytú Michalovce a preniknú k Laborcu. Po splnení tejto úlohy dobytú výšinu na západ od Michaloviec a udrú na Čemerné. Zvyšok frontu, to jest úsek od Medzilaboriec až po les severne od Vyšnej Rybnice, bude brániť 3. horský zbor.

Veliteľ 1. gardovej armády

sa rozhodol prelomiť nepriateľskú obranu šiestimi posilnenými streleckými divíziami. Hlavný úder smeroval na Horňu, Vyšné Revištia a Michalovce. Na čiare Čertižné-Medzilaborce-Stakčín-Vyšná Rybnica sa mali brániť zväzky 3. horského zboru a 271. streleckej divízie, ktorá bola 18. novembra priamo podriadená armáde. Armádne zbory dostali tieto úlohy: 107. strelecký zbor, zložený zo 129. gardovej, 161. a 167. streleckej divízie pod velením generálporučíka Dmitrija Vasilieviča Gordejeva mal prelomiť nepriateľskú obranu na úseku Jasenov (mimo) -Tibava-Sobrance a dobyť les kilometer na juhovýchod od Úbreža a Nižnej Rybnice, potom útočiť v smere na vyšné Revištia a Michalovce, do večera preniknúť na čiaru Hnojné-Hažín-Jastrabie (mimo) a do večera druhého dňa operácie dobyť Trnavu pri Laborci a Michalovce.“ Mišuth (2013, s. 51-52).

Svoje životy za zbavenie mesta od nacistov tu položilo tristo vojakov Červenej armády. Najskôr boli pochovaní v blízkosti mesta, neskôr exhumovaní a znova pochovaní na Ústredný vojenský cintorín v Michalovciach, ako obeť Užhorodsko-ondavskej operácie.

Martin Elekanič

Genpor.
J. P. Žuravľov

Genpor.
A. J. Gastilovič

A. A. Grečko už ako
maršal ZSSR

Zákon o zahraničných agentoch

Arogantní predstavitelia médií hlavného prúdu a časti politickej scény naklonenej dovtedajšej vládnej koalícii sú kolektívne zdesení zámerom Roberta Fica prijať zákon o zahraničných agentoch, pričom do omrzenia tvrdia, že ide o opatrenie podľa ruského vzoru, hoci niekoľkonásobný slovenský premiér opakovane vyhlásil, že dokument bude úplne zodpovedať analogickej právnej norme Spojených štátov amerických.

Tak uveďme len niekoľko faktov. Zákon RF o kontrole činnosti fyzických a právnických osôb pôsobiacich pod zahraničným vplyvom vstúpil do platnosti 1. 12. 2022, kým zákon USA o registrácii zahraničných agentov (Foreign Agents Registration Act – FARA) nadobudol účinnosť 6. 9. 1938.

FARA ukladá viaceré povinnosti osobám zastupujúcim zahraničné záujmy. Najmä vyžaduje, aby sa zahraniční agenti – definovaní ako jednotlivci alebo organizácie zapojené do domáceho lobovania či obhajoby zahraničných vlád, in-

štitúcií a subjektov – zaregistrovali na ministerstve spravodlivosti a zverejnili svoje vzťahy, aktivity a ich financovanie.

Zahraničný vplyv na americkú politiku bol od založenia USA opakovaným problémom. V roku 1796 pred svojím odchodom z prezidentského úradu George Washington varoval pred zahraničnými krajinami, ktoré sa snažia ovplyvniť americkú vládu a verejnosť prostredníctvom miestnych nástrojov a zložiek.

Opatrenia v rámci FARA vykonáva špeciálna jednotka sekcie kontrarozvedky v rámci divízie národnej bezpečnosti ministerstva spravodlivosti. Od roku 2016 sa počet registrácií zvýšil o 30 percent. K novemburu 2022 jednotka FARA registrovala viac ako 500 aktívnych zahraničných agentov.

To by mohlo byť pochopiteľné a zrozumiteľné aj na Slovensku inštitúciám, ktorých sa to týka. Paradoxne na našom území ide najmä o všeobecne známe organizácie, nadácie a združenia financované súkromnými osobami i oficiálnymi štruktúrami USA. Pavol Janík v slovenskyrozhlad.sk 11/2023

Viete, že...?

...Slovenský štát vznikol 14. 3. 1939 ako vedľajší produkt agresívnej zahraničnej politiky nacistického Nemecka, ktorej výsledkom bolo rozbitie Č-SR?

Historik Igor Baka v knihe „Slovenská armáda vo vojne proti Sovietskemu zväzu a slovensko-nemecké vzťahy 1941–1945“ k tomu uvádza, že Slovenský štát sa zrodil „v znamení Hitlerovho nátlaku... v atmosfére strachu z rozdelenia krajiny medzi Maďarsko, Poľsko a Nemecko. Slovenská krajina, Slovenský štát (na základe ústavy z 21. 7. 1939 Slovenská republika) boli od začiatku súčasťou mocenskej sféry nacistického Nemecka, ich samostatnosť bola preto oklieštená.

Jedným z prejavov tejto závislosti bol systém nemeckých poradcov (beráterov). Tí na Slovensku pôsobili v rôznych zložkách štátnej a verejnej správy, kde presadzovali nemecký vplyv. Najviac ich sem prišlo v dôsledku nemecko-slovenských rokovanií v Salzburgu v lete 1940. Prví poradcovia však prichádzali už aj v predchádzajúcom období. To bol aj prípad Slovenskej armády.

Suverenita Slovenského štátu bola od začiatku obmedzená ochrannou zmluvou s Nemeckom z 18.–23. marca 1939. Jeho predstavitelia sa v nej zaviazali viesť zahraničnú, ale aj obrannú politiku v súlade so záujmami nacistického Nemecka, ktoré za to novému štátu garantovalo politickú nezávislosť a územnú integritu, avšak v oklieštenej podobe.“

...Česi boli za Hitlera v osobných preukazoch výslovne uvádzaní ako árijský národ s rodokmeňmi predkov? Že z českých chlapcov sa mal tvoriť nový nacistický vodcovský dorast na elitných školách NAPOLA? Že českí muži mali byť prijímaní do radov SS a že „česká krv“ bola zákonom chránená pred miešaním sa so Židmi?

Etablovaná česká historiografia voči týmto skutočnostiam mlčí, pretože tieto historicky podložené fakty sa nehodia do narysovaného konceptu, podľa ktorého Česi v novej Hitlerovej Európe nemali fyzicky čo hľadať. Autor Lukáš Beer naopak demonštruje, že pre Čechov v „Novej Európe“ bolo zamýšľané rovnocenné miesto vedľa Nemca, a to nielen na príklade masovej ideologickej prevýchovy českej mládeže v Protektoráte, ktorá mala byť podľa želania nemeckých úradov vychovávaná v rovnakom duchu ako nemecká mládež v Hitler-Jugend.

Naozaj vieme, ako nacisti hodnotili rasové kvality českého národa? Veď aj spôsob, akým sa dnes veľakrát úplne naopak interpretuje národnosocialistická „rasová náuka“, svedčí o tom, že tento zásadný nedostatok – prameň mnohých mýtov a historických myšlienok – bolo už dávno treba napraviť. Táto kniha, ako vôbec prvé historiografické dielo po vojnovnej českej literatúre, čitateľa pravdivo, detailne a fundovane zoznamuje so základnými princípmi dobovej rasovej náuky, osobitne so zreteľom na český národ. Tým pádom je ne jeden z českých akademických historikov komunistickej minulosti a ponovembrovej súčasnosti usvedčený z klamstva.

Lenže tým nie je ani zďaleka vyčerpaný repertoár Beerových historických bádanií dodnes tabuizovaných oblastí života Čechov v Protektoráte. Mohli Česi cez vojnu študovať na nemeckých vysokých školách a aký bol o štúdium záujem? Chcete poznať mená takmer stovky Čechov, ktorí pomohli odhaliť Heydrichových vrahov a dostali za svoju pomoc bohatý odmenu? Aký obraz o Čechoch v Ríši vytvárala tamojšia tlač?

Kto by chcel tieto odpovede nájsť v učebniciach dejepisu, tak neuspěje. Kniha Hitlerovi Česi kriticky, ale na základe fundovaných zdrojov búra jeden protektorátny mýtus za druhým ako domček z karát.

Bojovník: Keď si prečítame článok a pozrieme nižšie uvedené video, naskytne sa nám otázka. Kto a prečo chce Čechov dodatočne zmeniť na porazený národ 2. svetovej vojny?

Podľa: <http://guidemedia.cz/item/hitlerovi-cesi/> z 1. 4. 2014

Odporúčame pozrieť si aj toto video: www.hitlerovicesti.cz

...Ochranná zmluva s Nemeckom mala veľký dopad nielen na charakter novej (slovenskej) armády, ktorá sa podľa článku 3 mala budovať v úzkej zhode s nemeckou, ale od začiatku zápasila s množstvom problémov?

„Tie jej spôsobili už kroky nemeckej armády, ktorá po obsadení Čiech a Moravy v polovici marca 1939 postúpila na západné Slovensko, kde uskutočnila rozsiahlu konfiškáciu vojenského materiálu a výzbroje vo vojenských posádkach, muničných skladoch a zbrojných podnikoch. Podpísali sa pod to počiatočné nejasnosti ohľadne budúceho postavenia Slovenska. Hlavné veliteľstvo brannej moci (Oberkommando der Wehrmacht – OKW), spolu so Zahraničným úradom (Auswärtiges Amt, ríšske ministerstvo zahraničných vecí) spočiatku totiž presadzovalo anexiu obsadeného územia. Zvyšok sa mal ponúknuť Maďarsku a Poľsku, ktoré tak malo získať pre ústupky v otázke odstúpenia Slobodného mesta Gdansk a koridoru do Východného Pruska. Po podpise ochrannej zmluvy však zo strany Nemecka prevládla politika „vizitky“. Slovensko malo byť dôkazom, že v spolenectve s Nemeckom sa aj malý štát môže politicky sebarealizovať,“ píše historik Igor Baka v knihe „Slovenská armáda vo vojne proti Sovietskemu zväzu a slovensko-nemecké vzťahy 1941–1945“.

• **Banská Bystrica:** Anna Halašová 83 a Ing. Jozefa Murgašová 75 rokov.
 • **Banská Bystrica-Radvaň:** Eva Bariaková 65, Mgr. Anna Hluchá 91, Ing. Eva Menšíková 83 a RSDr. Ľubica Kvasnová 82 rokov.
 • **Bardejov:** Miroslav Bujda 65, Ľubo Zajac 45 a Martin Horváth 40 rokov.
 • **Belá – Dulice:** Ján Brna 75 a Ivan Bliska 75 rokov.
 • **Bernolákovo:** Marta Jungová 75 a František Kováč 75 rokov.
 • **Bojnice:** Emília Tóthová 82 rokov.
 • **Bratislava:** Ondrej Šaling 83 a Bohuslava Havlínová 65 rokov.
 • **Cinobaňa:** Anna Špaková 75 rokov.
 • **Cígel:** Štefan Mjartan 70 rokov.
 • **Čabiny:** Mária Kohútová 80 rokov.
 • **Čičmany:** Zdenek Bačík 70 rokov.
 • **Halič:** Zdena Jonášová 95 rokov.
 • **Hažlín:** Peter Dulenčin 55 rokov.
 • **Harmanec:** Eva Rosenbergerová 75 a Ladislav Uvíra 70 rokov.

• **Hostie:** Pavel Červený 65 rokov.
 • **Hnúšť'a:** Vladimír Migaľa 60, Daniel Kysel' 75 a Terézia Berčíková 70 rokov.
 • **Humenné:** Mária Paulišinová 84, Mikuláš Zbur 81 a Sidonia Gabaniová 80 rokov.
 • **Hrušov:** Mária Miháliková 87 a Anna Petrovkinová 55 rokov.
 • **Jarabina:** Mgr. Peter Argalaš 40 rokov.
 • **Kobeliarovo:** Ján Macko 80 rokov.
 • **Kokava nad Rimavicou:** Pavel Bajan 82 a Magdaléna Gibalová 85 rokov.
 • **Kordíky:** Eva Bírešová 65 rokov.
 • **Kurov:** Mikuláš Konig 75 rokov.
 • **Lipovec:** Jana Petrášková 70 rokov.
 • **Liptovský Mikuláš:** Anna Baštigálová 65 rokov.
 • **Lovinobaňa:** Mária Kuzmová 65 a Peter Babjak 55 rokov.
 • **Ľubietová:** Mária Filadelfiová 83, Pavol Zajac 55, Dušan Dobrik 75, Ján Potančok 87 a Karolína Jančíková 80 rokov.
 • **Makov:** Pavol Lisko 60 rokov.
 • **Martin:** Etela Šantavá 60

a Oľga Tišliarová 85 rokov.
 • **Málinec:** František Gajdoš 55 a Dagmar Sibillová 80 rokov.
 • **Medzilaborce:** Igor Basarab 70 rokov a Anna Rimová 81 rokov.
 • **Michalovce:** Mikuláš Lakatoš 65, Mária Nadzamová 82 a Boris Lysan 88 rokov.
 • **Nitra – Horné mesto:** Bc. Maťová Dagmar 70 rokov.
 • **Nový Svet:** Mária Podhorská a Jana Pokryvková 60 rokov.
 • **Očová:** Viera Šimkovičová 83 rokov.
 • **Partizánske:** Jozef Čecho 85, Mária Palušová 75, Mgr. Jozef Zajac a Mgr. Dušan Slížik 70 a Jana Kajanovičová 65 rokov.
 • **Pliešovce:** Mgr. Milan Rausa 60 a Anna Forgáčová 89 rokov.
 • **Pohorelá:** Matej Gandžala 83, Mária Puťošová 80, Mária Jánošková 55, Jozef Tlučák 65, Dana Vaslíková Kolavcová 60, Ing. Katarína Kanošová 45, Mária Kalmanová 80, Rudolf Polák 81, Milan Tlučák 83 a Anna Mikolajová 84 rokov.
 • **Poltár:** Elena Gabľasová 91 a Július Ridzoň 82 rokov.
 • **Prešov:** Veronika Jurenková 35 rokov.
 • **Prievidza:** Milan Tonhajzer

75 a Helena Vestenicá 70 rokov.
 • **Radvaň nad Laborcom:** Juraj Belej 70 rokov.
 • **Rajec:** Vladimír Patúš 70 rokov.
 • **Revúca – gen. Viesta:** Eva Gérecová 86, Oľga Hocková 83, Katarína Jakubovská 82, Dušan Kováč 82, Jarmila Ďurejová 80, Oľga Kuchtová 75, Peter Zrak 70 a Ing. Július Buchta 50 rokov.
 • **Rimavská Sobota:** Hilda Dobošová 80, Zdenka Rechteriková 70, Mgr. Mária Švoňavová 70 a Ing. Ján Šimon 84 rokov.
 • **Rožňava:** Katarína Tomčová 70, Miroslav Hurajt 70, Ľubica Bátoriová 70 a Oľga Pástorová 75 rokov.
 • **Sliač:** Milan Zemko 91, Mária Kožiarová 83 a Eva Králiková 90 rokov.
 • **Slovenská Ľupča:** Elena Majerová 80, Jolana Hrabčíková 85 a Peter Hladlovský 45 rokov.
 • **Stará Ľubovňa:** Mikuláš Benko 75 rokov.
 • **Strážske:** Dana Džuganová 45 rokov.
 • **Sučany:** Ľubica Haliénová 85, Milada Siakľová 70, Martin Rybár 50 a Mgr. Marta Cengelová 80 rokov.
 • **Svit:** Blažena Bendíková 86 rokov.
 • **Šaľa:** Mgr. Juraj Lásik 85 rokov.
 • **Šoporňa:** Štefan Zemko 75 rokov.
 • **Špania Dolina:** Karel Zemek 83, Lila Bičanová a Dušan Lamper 81 a Mikuláš Rýs 75 rokov.
 • **Tlmače:** Ing. Jaroslav Burjaniv 80 rokov.

• **Tomášovce:** Ondrej Takáč 80 rokov.
 • **Trenčín – gen. Goliana:** Marta Mikulášová 93, Anna Liškova 91, Alžbeta Václavová 89, Marta Váliková 84, Jiří Egg 82 a Marian Mikulovský 80 rokov.
 • **Turany:** Darina Janotová 85 a Darina Pavlíková 70 rokov.
 • **Valaská Belá:** Zuzana Novotková 50 rokov.
 • **Veľké Teriakovce:** Milan Haviar 81 a Karol Kučera 92 rokov.
 • **Veľký Krtíš:** Mgr. Irena Hudecová 82 rokov.
 • **Vidiná:** Štefan Tarnok 80 rokov.
 • **Vráble:** Jozef Múdry 80 a Erika Obžerová 55 rokov.
 • **Vyšné Ružbachy:** Zuzana Fialková 70 rokov.
 • **Vyšný Tvarožec:** Mikuláš Soroka 86 rokov.
 • **Zalužice:** Miloš Karšňák 70 rokov.
 • **Závadka:** Milan Kolarovič 70 rokov.
 • **Zlatá Baňa – Sekčov:** Michal Kysel' 74 a Milada Molčanová 65 rokov.
 • **Zvolen:** Mgr. Ruslana Samčuková 55, Zuzana Polášeková 70, Juraj Penička 100 a Marta Grascnerová 65 rokov.
 • **Žiar nad Hronom:** Miroslav Magula 70, Mgr. Jozef Fülle 75, Anna Hudecová 75, Milica Kaščáková 75, Alexander Daniš 80, Lýdia Bulíková 83, Milada Gašparová 83, Mária Kislerová 83, Juraj Benedik 84 a Mária Zylková 94 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

Na mnohaja i blahaja lita

V týchto dňoch sa nádherného životného jubilea dožil dlhoročný tajomník Oblastnej organizácie SZPB vo Svidníku Mikuláš Žižák.

Pán Žižák dlhé roky veľmi zodpovedne, poctivo, nezištne a s celým srdcom vykonával funkciu tajomníka. Veľmi sa zaslúžil o zintenzívnenie spolupráce medzi jednotlivými miestnymi organizáciami a bol vždy hnacím motorom pri organizovaní pietnych slávností.

Za všetko, čo dokázal vykonať, má prirodzený rešpekt medzi členmi našej oblastnej organizácie. Zaslúhuje si za to poďakovanie a úctu.

Do ďalších rokov mu želáme hlavne pevné zdravie, krásnu rodinnú pohodu, veľa chvíľ v milovanej prírode, kde je aktívnym poľovníkom a ešte mnoho rokov pri spoločných aktivitách i práci v OO SZPB Svidník.

Na mnohaja i blahaja lita, drahý jubilant.

Ján Holodňák

K takémuto jubileu určite patrí Pamätaná medaila Za obetavú prácu pre SZPB I. stupňa z rúk oblastného predsedu.

Navždy sme sa rozlúčili

■ **Kordíky:** Ján Záchenský 58-ročný.
 ■ **Lučenec:** Dáša Zoková 86 ročná.
 ■ **Partizánske:** Anna Minárová-89 ročná.
 ■ **Poltár:** Mária Jahodníková 69 ročná.

■ **Prievidza:** Jozef Cibulka 84-ročný.
 ■ **Rakovce nad Ondavou:** Milan Titko 66-ročný.
 ■ **Sliač:** Alexander Majtán 88-ročný.

Česť ich nehynúcej pamiatke!

Osemdesiatnik zo Žiaru nad Hronom

Prvým neformálnym bodom novembrového rokovania predsedníctva ÚR SZPB bola gratulácia podpredsedi Jaroslavovi Bulkovi pri príležitosti jeho blížiacich sa 80. narodenín (18. 12. 1943). Predseda SZPB Viliam Longauer mu z vďaky za odvedenú prácu pripol v mene predsedníctva pamätnú medailu Za obetavú prácu pre SZPB I. stupňa.

Rodák z Trenčína Jaroslav Bulko nastúpil po maturite do Vyššieho vojenského učilišťa vo Vyškove na Morave, ktoré ukončil s hodnosťou poručík v roku 1965. Jeho vojenskou odbornosťou bol prieskum a vykonával ho na hranici so SRN.

Rokmi absolvoval rôzne odborné kur-

zy, vyštudoval vysokú školu a funkčne sa počas 42-ročnej služby uplatnil v mnohých veliteľských, mobilizačných i logistických funkciách. Spolu s manželkou vychovali troch synov.

Členom SZPB sa Jaroslav Bulko stal v roku 1997. Pričom v ZO SZPB ho hneď zvolili za podpredsedu a o dva roky za predsedu. V roku 2002 bol zvolený za predsedu oblastného výboru v Žiari nad Hronom a aj za člena ÚR SZPB, a je ním dodnes.

„Vo funkcii oblastného predsedu som sa sústredil hlavne na zvyšovanie počtu členskej základne, čo sa nám aj podarilo, keď sme z necelých 500 dosiahli súčasný počet 639 členov,“ hovorí a dodáva, že „početný stav členstva veľmi

ovplyvňuje stabilita predsedov a výborov základných organizácií“.

„Dnešnou našou hlavnou úlohou je zachovanie jednoty SZPB a vytváranie podmienok, aby nastupujúca generácia dostávala len objektívne informácie o našej organizácii, o našej práci a hlavne o našich cieľoch.“

Osobne mi veľmi záleží na zvyšovaní hrdosti našich občanov na našu minulosť, ktorá je v novodobých časoch spojená hlavne s protifašistickým odbojom, so SNP a s bojovou účasťou našich rodákov v ostatných protifašistických armá-

dach,“ vyznáva sa jubilant a dodáva: „Veľmi mi záleží na tom, aby tí, čo prídu po nás, nezabudli na našu minulosť, a aby boli hrdí na statočnosť a činy svojich predkov.“

-r-

Tichá spomienka na hrdinov

Počas sviatku Dušičiek sme si zapálením sviečok spomenuli aj na svojich osloboditeľov. Trebišovský Mestský cintorín bol vyzdobený krásnymi kyticami, vencami a horiacimi sviečkami. No najviac sviečok bolo zapálených pri Pomníku červenoarmejcov, kde je pochovaných 267 vojakov Červenej armády, ktorí padli pri oslobodzovaní Trebišova a okolitých obcí na sklonku novembra a 1. decembra 1944, kedy bolo naše mesto oslobodené.

Ja som tiež zapálil sviečky na hrobe svojho syna, bol našim členom, rodičov a brata, ktorému fašistická mína, ako 14-ročnému ukončila jeho mladú životnú púť. Zapálil som sviečku aj na hrobe plk. Jána Jurasa, ktorý ako partizán, potom ako vojak 1. čs. armádneho zboru v ZSSR sa zúčastňoval bojov s fašistami. Po vojne bol dlhoročným členom predsedníctva OblV SZPB v Trebišove spolu so svojim nerozlučným kamarátom, tiež partizanom Františkom Richtarčíkom.

Zaspomínal som si aj na ďalších hrdinov z Trebišova plk. v. v. Jozefa Dulinu, predsedu OblV SZPB, môjho predchodcu, PhDr. Andreja Velikaniča, dlhodobého tajomníka OblV SZPB Michala Hospodára, Pavla a Boženu Kušniríkovcov, Máriu Závodnú, Jána Čintalu, z Bačkova pplk. Jána Korčinského, Andreja Poláka z Nižného Žipova, Annu Petrovskú zo Sečoviec, Pavla Gegeľa zo Slovenského Nového Mesta, Štefana Tatranského z Michalian a ďalších.

Nemôžem zabudnúť na môjho dobrého priateľa pplk. v. v. Jána Dobňáka z Kráľovského Chlmca, ktorý bol mojim podpredsedom OblV SZPB niekoľko rokov. Pred štyrmi rokmi 21. novembra večer sa chystal na pietny akt kladenia vencov pri príležitosti 73. výročia vypálenia obce Tokajík a ráno, keď sme došli do Tokajíka, jeho manželka mi oznámila, že Jano práve skončil. Bolo nám všetkým veľmi, veľmi smutno, ale taký je život.

V myšlienkach som sa zastavil pri mnohých partizánoch, či vojakoch – hrdinoch, ktorí pred 79. rokmi nebáli sa obetovať svoje cenné životy za nás. S hrdosťou a láskou na nich spomínam, ostávajú navždy v mojej pamäti a v mojom srdci, pretože to boli úprimní a čestní ľudia, naši členovia SZPB.

Áno, počas môjho 18-ročného nepretržitého pôsobenia vo funkcii predsedu OblV SZPB v Trebišove som mal česť stretnúť sa s 96 hrdinami týchto ťažkých a neľútostných bojov s nepriateľskými nemeckými okupantmi a ich prisluhovačmi.

Česť a večná sláva všetkým našim hrdinom, bojovníkom za našu slobodu. Nech im je naša slovenská zem ľahká.

Milan Urban, čestný predseda OblV SZPB Trebišov

Pripomenuli sme si...

...v SNP dvakrát raneného Alexandra Dubčeka, ktorý by sa bol v sobotu 25. 11. 2023 dožil 102 rokov.

Česť jeho pamiatke!

...128. nedožité narodeniny bojového Hrdinu ZSSR a ČSSR armádneho generála Ludvíka Svobodu (Hroznaťín, 25. 11. 1895).

Kaddáfího kliatba

V 21. storočí bude Západ žat' nevidané odmeny

Už v roku 2000 vydal informovaný a vnímavý výkonný riaditeľ Chalmers Johnson, špecialista na taktiku boja proti partizánom a Japonsku, knihu s názvom *Blowback*. Predpovedal v nej, že v nasledujúcich 50 rokoch sa Západu vráti odplata, predovšetkým v Ázii a Afrike, za to, čo tam vykonal v druhej polovici dvadsiateho storočia. Počnúc Hirošimou a Nagasaki.

Kniha zostala spočiatku bez povšimnutia. Ale po 11. septembri 2001, keď vyšlo jej druhé vydanie, „Odplata“ sa stala populárnou.

Americké úrady, lídri západného sveta, však Johnsonovo varovanie nevzali do úvahy. Bush najprv napadol Afganistan, potom Irak. Potom Obama svojou „arabskou jarou“ koncom roka 2010 podpálil Blízky východ...

Prorocká kniha Impérium a noví barbari

Začiatkom 90. rokov minulého storočia ju vydal francúzsky analytik Jean-Christophe Rufin.

Napísal, že v roku 2020 bude Európa čeliť veľmi vážnemu problému – prílevu migrantov, „nových barbarov“. Oveľa dôležitejšia ako samotné proroctvo je stratégia, ktorú autor navrhol. Podľa neho by si západná Európa mala krajiny severnej Afriky vážiť a opatrovať, modliť sa za ne! Veď sú to „tampónové štáty“, „medzikusy“ medzi Európou a subsaharskou Afrikou. Zachraňujú starú Európu pred prílevom migrantov z čierneho kontinentu. Za „tampónové štáty“ označil Alžírsko a Tunisko, kde vládol nepokoj. Kaddáfí bol v tom čase v Líbyi. Nie tampón, ale skutočná železná bariéra, cez ktorú by sa nedostala ani myš, nieto ešte hordy utečencov!

A čo sa stalo?

Obamova „arabská jar“ sa začala práve štátnym prevratom v Tunisku v decembri 2010. Alžírsko je veľmi nepokojné a stabilná Líbya bola porazená. V mnohých ohľadoch rukami Francúzska a Talianska, s ktorých lídrami sa Kaddáfí, ako sa domnieval, „priatelil“ a aspoň čiastočne ich sponzoroval. Spomeňme si na kliatbu – proroctvo Kaddáfího, ktorého zradili jeho „západní partneri“: „Ničíte múr, ktorý bránil migračné-

mu toku z Afriky do Európy, múr, ktorý zastavil radikálov. Tým múrom bola Líbya. Zničili ste ho. Ste idioti. Za tisíce migrantov z Afriky, za podporu radikálov, horte v pekle! A tak to aj bude.“

Slávne dielo Úpadok Európy...

...napísal v roku 1918 filozof Oswald Spengler.

Fašizmus, povojnová amerikanizácia Európu veľmi zmenili. Ale ani nacisti, ani Yankees nespochybnili celý rad európskych hodnôt. A určite nedochádzalo k takému rasovo-etnickému miešaniu. To, čo sa deje teraz, je konečné prepadnutie Európy do diery dejín. Do diery, ktorú si Západoeurópania vykopali sami. Spoločnosť, ktorá nedokáže obhájiť svoju kultúrnu, rasovú, etnickú a náboženskú identitu, je odsúdená na zánik.

Pripomeňte si lekczie z histórie

Veľké sťahovanie národov na kontinente v 4. až 7. storočí. Kmene barbarov sa miešali s obyvateľmi osvietenej Rímskej ríše. Vznikli iné etniká, iná kultúra. Napríklad Frankov bolo menej ako Galov. Krajina sa však teraz volá Francúzsko, nie Galia. Ľudia tej istej rasy sa miešali. Bieli. Teraz je tu zmes rôznych rás, etnických skupín. A nebudem prekvapený, ak v polovici 21. storočia bude na mape súčasnej Európy Mníchovský kalifát, Marseillský sultanát, kmeňové štruktúry kvázi afrického typu, ale nie s čiernymi, ale s čokoládovými tvármi.

Obamova záhadná veta, ktorú vyslovil v Londýne v máji 2012, sa teraz stáva jasnou. V tomto storočí vzniknú nové národy. Už sa formujú pred našimi očami. Najdôležitejšie je, že nebude existovať žiadna západná Európa. Ak sa nestane zázrak!

Autor článku Andrej Fursov

Viac: <https://www.armadnymagazin.sk/2023/11/15/kaddafihokliatba-v-21-storoci-bude-zapad-zat-nevidane-odmeny/>

Kniha: Totálne opojenie – Drogy v tretej ríši

Objavný pohľad na neznáme fakty o užívaní drog v tretej ríši.

Áno, naozaj nejde o omyl. Napriek tomu, že boli oficiálne zakázané, drogy sa v tretej ríši vyrábali a konzumovali skutočne vo veľkom. Prvotným cieľom bolo zvýšiť odolnosť a výdrž nemeckých vojakov na bojových poliach. Omamné látky však obľubovali aj najvyšší predstavitelia ríše. Nemeckí chemici preto vykonávali pokusy s metamfetamínom, neskôr sa prešlo k masovej výrobe pervitínu.

Prvý raz ho nemeckí velitelia „úspešne“ vyskúšali pri obsadzovaní Poľska a keď Nemecko v roku 1940 napadlo Francúzsko, vojaci Wehrmachtu boli pod vplyvom 35 miliónov dávok pervitínu! Ba aj

údajný abstinent, nefajčiar a vyznávač zdravého životného štýlu Hitler rád siahol po farmakologickej stimulácii. Jeho osobný lekár dr. Theo Morell, ktorému sa v knihe takisto venuje dost priestoru, mu bez problémov vnútrožilovo podával viaceré dopingové látky, tajomné hormonálne prípravky, ba aj tvrdé drogy. Iba tak mohol diktátor zotrvať vo svojom sebaklame až do konca.

Autor vyhodnotil dosiaľ utajené materiály a svoje závery konfrontoval s poznatkami z odborných prameňov. Výsledkom je solídna historická práca, ktorá „prináša celkom iný pohľad“ na vtedajšie časy, ako sa vyjadril aj popredný nemecký historik Hans Mommsen.

Podľa Ikar

Rasizmus naruby: Film z Dánska o 18. storočí nesmel súťažiť o Oscarov

Prečo? Je v ňom vraj príliš veľa belochov, čím nespĺňa kvóty. Pre ďalšie ročníky Oscarov sú totiž vydané prísne pravidlá, podľa ktorých musí byť v každom súťažnom filme „pestré“ rasové zastúpenie a vraj by sa v ňom mali objaviť aj nejaké LGBTQI postavy.

Nový dánsky historický film *Krajina zaslúbená* (voľný preklad), ktorý je kritikmi veľmi dobre hodnotený, by pred desiatimi rokmi asi aspiroval na najvyššie ocenenie v kategórii zahraničný film, ale dnes nemá šancu ani na účasť v súťaži.

Sú v ňom len belosti a argument, že v 18. storočí v Dánsku naozaj žili len belosti, rozhodne neobsto-
jí. Ideológia je dnes pre film omno-

ho dôležitejšia ako historické fakty. Nedávno Švédi nakrútili výpravný seriál z dejín Švédska, v ktorom filmári rasové kvóty dodržali. Aj preto niektoré zábery nevyzerajú ako zo Škandinávie v časoch Vikingov, ale skôr ako stredoveká Afrika, či Orient.

Čo myslíte, ako bude vyzerat' prípadný náš ďalší film o Jánošíkovi, o Adamovi Šangalovi, či Alžbete Batoričke? – 1 – s využitím cz24.news z 10. 9. 2023

